

HRVATSKI VOJNIK

Broj 170. Godina V. 11. siječnja 2008.

www.hrvatski-vojniki.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR

general bojnik Dragutin Repinc, donedavni zapovjednik mirovne misije UNMOGIP

Sudjelovanje u međunarodnim operacijama
budućnost je hrvatskih Oružanih snaga

Avirex®

Civilian & Military Tailors

MilerS

Trg Petra Svačića 1, Zagreb
tel: 01 / 457 3349

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Zelina d.d.,

K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojniki.hr

E-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

**General bojnik Dragutin Re-
pinc, donedavni zapovjednik
mirovne misije UNMOGIP**

Dobra reputacija naših promatrača u svim misijama dovela je do toga da je nakon samo pet godina broj naših promatrača u ovoj misiji porastao. Hrvati su vrlo otvoreni, srdačni i izravni u komunikaciji s drugima i svi ih vole uz sebe...

Strana 4

Bilateralna vojna vježba zrakoplovstva Republike Italije i Hrvatske

Zrakoplovna baza Pula bila je domaćin međunarodne bilateralne vojne vježbe Istrian Wings '07 u kojoj su sudjelovale postrojbe zrakoplovstva Republike Italije i Hrvatske. Susjede s druge strane Jadrana ponosno su predstavljali pripadnici 23 FS / 5 Storma AMI zvani Veltra, letjeći na F-16A ADF dok su kockasti dres nosili piloti 22.EBA 92. zrakoplovne baze Pula...

Strana 10

Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata izdao knjigu "Oluja"

"Teško je očekivati da jedan rad može odgovoriti na sva pitanja o tako složenom događaju kakav je veća vojna operacija, no s obzirom na brojnost korištenih dokumenata knjiga je izvrstan temelj za svaki novi prikaz Oluje..."

Strana 12

Vojno-diplomatski multilateralizam

U povijesnom razvoju diplomacije jedna od najvažnijih zadaća bila je sklapanje i održavanje savezništva, što je za pojedinu zemlju bilo od vitalne važnosti u slučaju raznih oblika ugroza, kako vanjskih tako i na unutarnjem planu

Strana 20

Naslovniciu snimio Tomislav BRANDT

general bojnik Dragutin REPINC

donedavni zapovjednik
mirovne misije UNMOGIP

- **UNMOGIP** - druga najstarija mirovna misija u povijesti UN-a
- **nakon pet godina** broj naših promatrača u ovoj misiji porastao je s dva na osam

Sudjelovanje u međunarodnim operacijama budućnost je hrvatskih Oružanih snaga

U brojnim razgovorima s djelatnicima misije i drugima o hrvatskim sam promatračima čuo samo pohvale. Dobra reputacija naših promatrača u svim misijama dovela je do toga da je nakon samo pet godina broj naših promatrača u ovoj misiji porastao. Hrvati su vrlo otvoreni, srdačni i izravni u komunikaciji s drugima i svi ih vole uz sebe...

— Stanko ŠIMUNOVIĆ —

Nakon dvije godine boravka u jednoj od najstarijih UN-ovih mirovnih misija - UNMOGIP i obnašanja dužnosti čelnog čovjeka misije u domovinu se vratio general bojnik Dragutin Repinc. Bila nam je to iznimna prigoda za razgovor o njegovim iskustvima iz misije, odnosima između Indije i Pakistana te našim pripadnicima koji kao UN promatrači borave trenutačno u misiji.

Nakon dvije godine obnašanja dužnosti zapovjednika mirovne misije UN-a u Indiji i Pakistanu - UNMOGIP, možete li nam reći što je bila vaša zadaća tijekom protekle dvije godine?

Zadaća zapovjednika mirovne misije prije svega jest provoditi mandat i zadaće koje iz njega proistječu. Mandat je UNMOGIP-a pratiti stanje uzduž crte nadzora (Line of Control) između Indije i Pakistana u Kashmiru te istraživati i izvješćivati o svim slučajevima kršenja prekida vatre. Sve ostale brojne aktivnosti isključivo prate i olakšavaju provedbu mandata.

Kao zapovjednik mirovne misije UNMOGIP, pola mandata ste proveli u Pakistanu, a pola u Indiji. Što nam možete reći o napretku mirovnog procesa između te dvije zemlje koje su kako znamo i nuklearne sile na ovom području Azije?

Bilo bi pogrešno odnose između ove dvije države nazivati mirovnim procesom na način kako mi gledamo na

mirovni proces, jer države nisu u ratu niti su nedavno izašle iz njega. Ponekad se misli da je Kashmir jedini prijepor koji opterećuje odnose Indije i Pakistana. Postoji niz drugih neriješenih graničnih pitanja, od granice na moru u delti rijeke Ind u Indijskom oceanu do Siachen glečera koji je najviša bojišnica na svijetu (između 5000 i 6000 m) prema granici s Kinom. Odnosi su opterećeni i stalnim optužbama da strane stoje iza terorističkih napada koji nisu rijetkost u obje države. Sa svrhom rješavanja nagomilanih problema i poboljšanja gospodarskih, sigurnosnih i drugih odnosa intenzivan je tzv. Composite Dialogue i u sklopu njega Confidence Building Measures a usmjereni su na poboljšanje trenutačne situacije. Nakon katastrofalnog potresa u listopadu 2005. otvoreno je nekoliko prijelaza preko crte nadzora, prekid vatre je na snazi od studenoga 2003., poboljšani su gospodarski odnosi, uspostavljena je zajednička protuteroristička komisija, postoji nekoliko inicijativa za rješavanje pitanja Kashmira, te niz drugih mjera. Nažalost, temeljni sporovi i dalje ostaju neriješeni jer obje zemlje teško odstupaju od svojih stavova.

Kao general OSRH bili ste zapovjednik vojnih promatrača UNMOGIP-a a istodobno i cjelokupne misije koja u svom sastavu ima i civilni sektor. Kako ocjenjujete suradnju vojnog i civilnog sektora misije? Kako ste se kao profesionalni vojnik nosili s problematikom civilnog sektora misije?

Civilni dio misije, sastavljen od međunarodnog i lokalnog osoblja, brojčano je veći dio misije. Najvažnije je da civili shvate da je njihova zadaća pružiti administrativno-logističku potporu vojnom dijelu misije i da njihovo postojanje isključivo ovisi o nazočnosti vojnih promatrača. Nakon dolaska u misiju brzo sam uvidio da odnosi nisu dobri i da postoji izvjesno nerazumijevanje i nepovjerenje, pa sam neko vrijeme posvetio uklanjanju umjetne podjele i stvaranju pozitivne atmosfere u kojoj je svatko radio svoj posao i maksimalno pridonosio ukupnom uspjehu misije. Mogu reći da danas svi osjećaju i priznaju da su ti odnosi na vrlo visokoj razini. Ponekad mi vojnici ne shvaćamo da se različite kategorije osoblja ne mogu voditi na isti način i da zapovjedni stil vođenja primjeren vojnoj organizaciji u odnosu prema civilima može proizvesti više negativnih nego pozitivnih učinaka. Svaki civilni odjel ima svoju uspravnicu u New Yorku, svoje postupke i metode rada, ali i svoja operativna i administrativna ograničenja. Ujediniti sve to u jednu funkcionalnu cjelinu jedan je od najvećih izazova u svakoj mirovnoj misiji.

Kakve su ocjene vaših rezultata rada nadležnih za mirovne misije u međunarodnoj organizaciji UN-a u New Yorku? S obzirom na to da vam je produžen mandat na dvije godine, a time i dano povjerenje, pretpostavljamo da su ocjene dosta visoke.

Ne bih želio raditi nikakve pretpostavke u pogledu mog rada prije završnog odlaska u New York tijekom siječnja 2008. Na temelju činjenice da mi je produljen mandat, i da mi je neformalno ponuđeno da ostanem i treću godinu, mogu pretpostaviti da je ocjena pozitivna, ali to bih ostavio mojim nadređenima.

Nijednu zadaću, a posebice ovu koja vam je povjerena nije lako provesti. Pa ipak, što je od toga bilo više a što manje zahtjevno? Jesu li to problemi unutar same organizacije rada misije ili problematika iz konteksta mirovnog procesa dvije države, Indije i Pakistana?

UNMOGIP je druga najstarija mirovna misija u povijesti UN-a koja je u ovom području od 1949. godine s nepromijenjenim mandatom od 1971. godine. Politički i diplomatski proces između Indije i Pakistana vrlo je dinamičan, ali UNMOGIP, kao tradicionalna promatračka misija, bez političkog dijela misije, nema nikakvog utjecaja na taj proces. Indija je od 1972. godine i potpisanog mirovnog sporazuma u Shimli, nakon rata 1971. koji je doveo do nestanka Istočnog Pakistana i stvaranja Bangladeša, čvrsta u stavu da je pitanje Kashmira isključivo bilateralno pitanje i da UN u tom procesu ne igra nikakvu ulogu. U takvim je uvjetima zapovjednik misije više okrenut unutarnjim pitanjima i stvaranju i održavanju personalnih, tvarnih i operativnih uvjeta za provedbu mandata. Naravno, važan dio posla su i razgovori i pregovori s političkim i vojnim djelatnicima u različitim ministarstvima i glavnom stožeru obje države, odnosi s diplomatskim i konzularnim misijama te odnosi s različitim upravama zapovjedništva u New Yorku. Op-

seg posla seže od klasičnog vojnog vođenja na pojedinačnoj razini do diplomatskih vještina. Takva je širina aktivnosti vrlo izazovna jer traži prijelaz iz jedne u drugu ulogu bez gubitka integriteta i ugrožavanja interesa misije.

U mirovnoj misiji UNMOGIP od 2002. sudjeluju i hrvatski časnici. Kakva je vaša suradnja?

Suradnju između mene i hrvatskog kontingenta ocjenjujem upravo onakvom kakva treba biti - korektnom i profesionalnom. Moj ugovor s UN-om dao mi je "nacionalnu dimenziju" koja normalno ne isključuje isticanje moje pripadnosti hrvatskoj naciji, što sam ja s ponosom radio u svakoj prigodi. No, percepcija jednakoga odnosa prema svakom u misiji iznimno je važna za pozitivno radno okruženje. Moram priznati da sam ponekad, da bih potvrdio takav jednaki pristup, prema hrvatskim promatračima bio oštrij nego prema nekim drugim.

Kako ocjenjujete obučenosť hrvatskih vojnih promatrača prije odlaska na dužnosti vojnih promatrača i što biste savjetovali našim časnicima prije nego se prijave za sudjelovanje u međunarodnim vojnim misijama?

Kad govorimo o obučenosť naših časnika onda moram istaknuti da naše Središte za međunarodne vojne operacije radi jako dobar posao kad je riječ o stručnoj pripremljenosti za zadaće vojnoga promatrača. Još uvijek ima slučajeva da poznavanje engleskog jezika nije na razini koja omogućuje normalnu komunikaciju. Treba znati da vojni promatrači dolaze u Indiju i Pakistan gdje je engleski službeni jezik. Svakodnevna je komunikacija s indijskim i pakistanskim časnicima neizbježna i mora biti dokumentirana u brojnim pisanim izvješćima. Časnicima koji žele

sudjelovati u vojnim misijama mogu preporučiti da ne očekuju samo od sustava da im stvori potrebne uvjete. Onaj tko ima takve ambicije mora raditi na samorazvoju, prije svega u područjima učenja stranih jezika i upravljanja - od vještina vođenja, preko planiranja, organiziranja i timskoga rada, do društvenih vještina komuniciranja, pregovaranja i posredovanja. Svaka je misija višedimenzionalna, višenacionalna i multikulturalna i traži mnogo više od klasičnih vojnih vještina koje se stječu u sustavu vojnoga školovanja.

Kako ocjenjujete suradnju naših vojnih promatrača sa časnicima iz drugih zemalja i kakav je njihov doprinos uspješnom radu misije koja je jedna od najstarijih na svijetu?

U brojnim razgovorima s djelatnicima misije i drugima o hrvatskim sam promatračima čuo samo pohvale. Dobra reputacija naših promatrača u svim misijama i dovela je do toga da je nakon samo pet godina broj naših promatrača u ovoj misiji porastao s dva na osam. Brigadir Pavičić i promatrači koji su bili ovdje u vrijeme katastrofalnoga potresa u listopadu 2005. godine pokazali su da Hrvati dobro funkcioniraju u složenim, stresnim situacijama i mnogi se još uvijek sa zahvalnošću sjećaju našeg doprinosa u vrijeme kad je misija izgubila 6 osoba. Hrvati su vrlo otvoreni, srdačni i izravni u komunikaciji s drugima i svi ih vole uz sebe na postajama, vjerojatno i zato što su neki od njih izvrsni kuhari.

Što biste, na temelju iskustva u radu na takvim zadacima savjetovali onima koji su u OS-u i MORH-u zaduženi za poslove organiziranja međunarodnih vojnih i mirovnih operacija?

Sudjelovanje u međunarodnim operacijama budućnost je hrvatskih Oružanih snaga i Strateški pregled obrane to je jasno definirao. Budući da nam je cilj poznat ostaje nam vidjeti kako ga što učinkovitije i lakše ostvariti. Jedna je od temeljnih zadataka jest povećati broj osoba koje imaju uvjete sudjelovati u takvim operacijama. Prateći malo situaciju imam osjećaj da je ta baza, posebno u nekim specifičnim stručnim područjima, vrlo sužena. Treba raditi na izjednačavanju statusa stožernih časnika, vojnih promatrača i pripadnika postrojba u različitim misijama. Ne bih htio da me se pogrešno shvati i da netko pomisli da imam nešto protiv toga da netko prima veće naknade od drugoga, ali te razlike ne smiju biti prevelike. Oni koji prate situaciju u ovom dijelu svijeta, uz uvjete smještaja i rada, kultu-

rološke razlike, zdravstveno-higijenske uvjete, zemljopisne i vremenske značajke područja i drugo, razumjet će da sigurnosni rizici ovdje nisu ništa bolji, ali ni lošiji, nego drugdje uz različite naknade. Ovo nije osobno jer ja te nadoknade kao djelatnik UN-a ne primam. Treće, još je uvijek velika raznolikost i šarolikost u opremi. Prioriteti opremanja, kao i propisane vrste i kakvoće odjeće, obuće i opreme moraju imati svoje okvire i svi moraju dobiti ono što im pripada bez obzira u koji se dio svijeta i u kakvoj ulozi

upućuju na međunarodnu scenu jer tamo svi predstavljamo državu iz koje dolazimo.

Dvije godine ste već odvojeni od obitelji. Znamo da je to dio načina života jednoga časnika. Kako ste uspjeli u takvim okolnostima do kraja obaviti zadaću koju su vam povjerali RH i UN?

Moja je obitelj prihvatila činjenicu da odlazim u misiju; ono što nije bilo poznato da će se jedna godina produljiti u dvije, iako moja supruga kaže da je znala da će to tako biti. Kad imaš takvu potporu i kad znaš što želiš i vidiš da to možeš, onda je mnogo lakše. Kao što je u pitanju implicirano, odvojenost od obitelji je sastavni dio vojničkoga života i moja je obitelj to višestruko iskusiła. Međutim, kad si jednom u misiji i prihvatiti odgovornost onda nema mjesta opterećivati druge i izvlačiti se svojom obiteljskom situacijom. Što prije čovjek prihvatiti tu realnost lakše je normalno funkcionirati.

Vraćate se kući. Kakvi su daljnji planovi i koje vas zadace očekuju pri povratku u OSRH?

U ovom je trenutku najvažnije uspješno privesti moju misiju kraju. Po povratku se trebam prvo malo odmoriti u krugu obitelji i prijatelja, a onda se "reintegrirati" u sustav Oružanih snaga. Zadaća će sigurno biti dosta, ali to ovisi o odluci na koje ću radno mjesto biti raspoređen. Uvjeren sam da nadređeni vode o tome računa i da će novo radno mjesto zadovoljiti potrebe sustava i moje osobne interese, raditi tamo gdje ću znanja i iskustva stečena prije i tijekom misije moći u potpunosti iskoristiti. Ta se znanja i iskustva ne mogu steći čitajući priručnike i ja sam iznimno zahvalan ministru obrane i načelniku Glavnoga stožera koji su imali povjerenje nominirati me za misiju, kao i cijelom sustavu UN-a koji me odabrao. Ne znam hoću li imati još prilike služiti u UN misijama, ali i ove dvije godine u UNMOGIP-u su neprocjenjive i uvijek ću ih se rado sjećati. ■

Umirovljena četvorica generala

U povodu umirovljenja general bojnika Viktora Koprivnjaka, brigadnog generala Pavla Krpana, brigadnog generala Darka Rukavine i komodora Ivica Supića, u MORH-u je 4. siječnja održana prigodna svečanost na kojoj su bili visoki dužnosnici MO-a i OS-a.

Državni tajnik MORH-a Mate Raboteg i zamjenik načelnika GSOS-a general pukovnik Slavko Barić zahvalili su im na doprinosu u izgradnji i razvoju OS-a. General Barić je između ostalog kazao kako su oni u Oružane snage RH ugradili svoje znanje i sposobnosti te tako na najbolji način pridonijeli visokoj razini organizira-

snimio D. KIRIN

snimio D. KIRIN

nosti i osposobljenosti Oružanih snaga i dali svoj doprinos nastojanjima da uđemo u NATO savez.

Istaknuvši kako trebaju biti ponosni na ono što su učinili u izgradnji i razvoju OS-a, državni tajnik Raboteg je rekao: "Znanje i iskustvo koje ste nesebično ulagali u transformaciju i izgradnju OS-a ugrađeni su u naše postignute, ali i u buduće rezultate." Istaknuo je kako će dobivanje pozivnice za NATO savez biti priznanje i za njihov rad, te im poželio sreću i uspjeh u ostvarivanju daljnjih životnih planova.

U ime umirovljenih generala zahvalio je general Koprivnjak. Rekao je kako su ponosni na djelo što ostaje iza njih i kako se nadaju da će ga njihovi nasljednici još poboljšati na korist budućim generacijama.

L. PARLOV

Splitski gradonačelnik i župan posjetili HRM

Tijekom proteklih blagdana, višegodišnja tradicija je i ove godine dovela gradonačelnika Splita i župana Splitsko-dalmatinske županije u posjet zapovjedniku Hrvatske ratne mornarice, u Loru.

Gradonačelnik Splita, Ivan Kuret, posjetio je krajem prosinca, prvi put od stupanja na dužnost gradonačelnika, Zapovjedništvo HRM-a, gdje ga je primio zapovjednik komodor Ante Urličić sa suradnicima. Svrha posjeta bila izraziti zahvalu za suradnju u 2007. godini. U pratnji gradonačelnika bio je i predsjednik Gradskog vijeća grada Splita, Željko Jerkov. Gradonačelnik Kuret

izrazio je zadovoljstvo što se u gradu Splitu nalazi Zapovjedništvo HRM-a i najveći dio brodova Flote HRM-a, jer je to vrlo važan i brojan kolektiv. Komodor Urličić

načelnika je upoznao s aktivnostima HRM-a i predložio prezentaciju Hrvatske ratne mornarice za ključne djelatnike Poglavarstva grada Splita.

Župan Splitsko-dalmatinske županije, Ante Sanader, posjetio je sa zamjenicima Zapovjedništvo HRM-a 24. prosinca, a razgovorima je bio nazočan i državni tajnik MORH-a Mate Raboteg. Župan je naglasio izvrsnu suradnju između županije i Hrvatske ratne mornarice, te zahvalio Hrvatskoj ratnoj mornarici na suradnji s vatrogasnom zajednicom.

F. BUJ

Godišnji popis (inventura)

Godišnji popis je velik, odgovoran posao. Ne treba sumnjati da će se i ove godine obaviti uspješno

— Vera GILJEVIĆ —

Ministarstvo obrane svake godine provodi redoviti godišnji popis (inventuru) cjelokupne imovine i obveza sa stanjem na dan 31. prosinca. Ta obveza izravno je utvrđena odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu i ne postoji mogućnost njezine odgode, kao što ponekad predlažu pojedine ustrojbene cjeline. Možemo provoditi izvanredne popise, djelomične popise ili kontinuirane popise, ali, bez obzira na to, imamo obvezu izvesti stanje imovine kojom raspolazemo kao i naših obveza na dan 31. prosinca, što znači da imamo obvezu provesti godišnji popis.

Zakonodavac je organizaciju provedbe godišnjeg popisa prepustio zakonskom predstavniku proračunskog korisnika. Ministar obrane svake godine posebnom odlukom uređuje način popisivanja i sva pitanja važna za uspješnu provedbu popisa. Što je predmet popisa? Sve što Ministarstvo obrane i Oružane snage posjeduju. Popisivat ćemo svu materijalnu imovinu: zemljišta, šume, građevinske objekte, opremu, inventar, umjetničke slike, streljivo, potrošni materijal, pričuvne dijelove, trgovačku robu... Popisivat ćemo i nematerijalna prava, ulaganja u inovacije i istraživanja, prava na patente i licencije. Naša imovina su i nedovršene investicije i nezavršena izgradnja, naravno u onom omjeru u kojem je planirani posao obavljen. Nećemo zaboraviti ni imovinu koju smo privremeno dali na uporabu nekome izvan MO i OSRH-a, na primjer trgovačkom društvu Pleter, ali niti tuđu imovinu kojom se sami privremeno koristimo. Popisujemo i financijsku imovinu: gotovinu u blagajnama, kunska i devizna novčana sredstva na računima u poslovnim bankama u zemlji i inozemstvu te potraživanja. Na kraju, popisujemo i obveze MORH-a, dugoročne i kratkoročne.

Tko provodi popis? Sve ustrojbene cjeline Ministarstva obrane i Oružanih snaga. Naravno, ne popisuju svi sve. Planom aktivnosti, koji je sastavni dio Odluke o popisu, za svaku grupu imovine određeni su nositelji popisivanja: pomoćnici ministra obrane, načelnik GS-a i načelnik Službe za odnose s javnošću, koji će posebnim odlukama i zapovijedima urediti godišnji popis imovine iz svojega djelokruga. Tako će, na primjer, popis materijalne imovine

koja se vodi u Financijskoj službi i područnim odjelima financija svojim odlukama i zapovijedima urediti pomoćnici ministra za ljudske resurse, za materijalne resurse, za financije i proračun i načelnik Glavnog stožera OS RH. Popis nekretnina i nedovršenih investicija uredit će samo pomoćnik ministra za materijalne resurse, popis novčanih sredstava, potraživanja i obveza uredit

će samo pomoćnik ministra za financije i proračun. Načelnik Službe za odnose s javnošću nositelj je popisa muzejske građe i knjiga, koje se, međutim, popisuju tek svake treće godine... Svi oni određuju svoje popisne komisije, jednu ili više.

Koja je dinamika popisa? Popis počinje 1. prosinca 2007. godine, a završava izvješćima o rezultatima, koja se podnose ministru obrane. Konačno izvješće priprema pomoćnik ministra za financije i proračun i dostavlja ga ministru obrane najkasnije do 15. veljače 2008.

Koje sve radnje poduzimamo da bismo uspješno obavili godišnji popis? Najvažnije je, što mnogi zaboravljaju, osim pisanja odluka i zapovijedi, pripremiti popis. To znači da se sva imovina, na skladištu ili u uporabi, mora srediti, po potrebi sortirati prema vrsti, kakvoći i drugim osobinama. Postupci za otpis i priznavanje rastopa, kala i loma trebaju biti završeni. Osobe koje će popisivati moraju se upoznati sa zapovijedima i metodologijom popisa. Treba osigurati opremu za mjerenje, vaganje i obavljanje sličnih radnji. Popisne komisije će, između ostaloga, utvrditi stvarno stanje imovine i predložiti postupanje s utvrđenim viškovima i manjkovima. Financijska služba i područni odjeli financija donijet će odluku kako postupiti s utvrđenim razlikama, reći će što je višak, što manjak, a što samo pogreška u knjiženju. Nakon toga će popisne komisije sastaviti elaborate o provedenom popisu, koji će se dostaviti Financijskoj službi i područnim odjelima financija najkasnije do 25. siječnja 2008. Tada počinje konačnica financijskog obračuna - izrada završnog računa.

Godišnji popis je velik, odgovoran posao. Ne treba sumnjati da će se i ove godine obaviti uspješno. Uz vas će cijelo vrijeme biti materijalne knjigovođe Financijske službe i područnih odjela financija. ■

Razvoj modela vojno-strukovne izobrazbe

Kvalitetan sustav jednakih mogućnosti podrazumijeva pružanje istovjetnih početnih šansi svima. Stoga će svi časnici i dočasnici tijekom svog profesionalnog razvoja biti upućeni na prvu i drugu razinu časničke ili dočasničke vojne izobrazbe

Davor ČULJAK

Koncept izobrazbe za potrebe OSRH-a definirao je dva temeljna oblika slijednorastuće izobrazbe časnika i dočasnika OSRH-a.: 1) vojna izobrazba karijernih časnika i dočasnika jest integrirani oblik vojno-civilnog školovanja kojim se školuju časnici i dočasnici za zapovjedne i stožerne dužnosti; 2) vojno-strukovna izobrazba je integrirani oblik vojno-civilnog školovanja kojim se školuju časnici i dočasnici za potrebe funkcionalnih područja, službi i struka OSRH-a.

Kvalitetan sustav jednakih mogućnosti podrazumijeva pružanje istovjetnih početnih šansi svima. Stoga će svi časnici i dočasnici tijekom svog profesionalnog razvoja biti upućeni na prvu i drugu razinu časničke ili dočasničke vojne izobrazbe.

1) Nakon ove prijelomne točke, u skladu s potrebama sustava i mogućnostima pojedinaca, do jedne trećine ukupnog broja časnika i dočasnika nastavit će se razvijati u programima karijerne vojne izobrazbe. Taj model podrazumijeva uspješan završetak Programa intergranske zapovjedno-stožerne izobrazbe i upućivanje na četvrtu najvišu razinu vojne izobrazbe karijernih časnika - Program strategijske razine, odnosno upućivanje na treću najvišu razinu vojne izobrazbe karijernih dočasnika - Program visoke dočasničke izobrazbe.

2) Časnici i dočasnici koji su prepoznati kao stručna potpora kvalitetnom zapovijedanju neće se razvijati kao zapovjednici ili karijerni časnici i dočasnici, već će se prije svega razvijati u funkcionalnom ili strukovnom području. Vojno-strukovna izobrazba osposobljavat će časnike i dočasnike za

kvalitetno obavljanje zahtjevnih zadataka i obnašanje složenih dužnosti iz funkcionalnog područja u koje su raspoređeni. Strukovni časnici i dočasnici čija se izobrazba zbog specifičnosti njihova poziva neće provoditi izobrazbom prema funkcionalnim područjima osposobljavat će se i održavati stečena znanja upućivanjem na različite oblike vojno-specijalističke i funkcionalne izobrazbe.

Stručni naziv polaznika nakon završetka studija: stručni specijalist inženjer logistike (struč. spec. ing. logistike)

Završetkom specijalističkog diplomatskog stručnog studija upravljanja logističkim sustavima i procesima polaznici stječu znanja i vještine za samostalno upravljanje na području:

- **logističkog menadžmenta usmjerenog na planiranje i upravljanje logističkim procesima,**

- **logističkog menadžmenta usmjerenog prema krizi (ratovi, katastrofe i društvene krize, mirovne operacije),**

- **logističkog menadžmenta usmjerenog prema organizaciji i učinkovitosti procesa.**

Razvoj modela vojno-strukovne izobrazbe definiran je planskim elementima realizacije Projekta KI-03, za čijeg je voditelja, nakon brigadira Darka Kereše, koji je upućen na pripremu za odlazak na vojno-diplomatsku dužnost, određen pukovnik Slobodan Čurčija. Projekt je sastavljen od pet projektnih zadataka.

Do kraja ove godine definirat će se sadržaji i nastavni planovi i programi vojno-strukovne izobrazbe za funkcionalna područja. Opći dio u organizaciji HVU-a osigurat će potrebni minimum vojnih znanja treće razine vojne časničke odnosno dočasničke izobrazbe. Strukovni dio definirat će eksperti funkcionalnih područja, a činit će ga programi strukovne izobrazbe,

koje može kvalitetno prezentirati struka u sustavu, i programi civilnih učilišta ili inozemne izobrazbe. Uvođenje modularnog načina izobrazbe podrazumijeva definiranje blokova srodnih sadržaja, koji u načelu ne traju duže od tri mjeseca, a ukupno efektivno trajanje vojno-strukovne izobrazbe neće biti duže od šest mjeseci.

Rok realizacije projektne zadatke Izobrazba vojnih specijalista izravno ovisi o konačnom preciznom definiranju kategorije vojnih specijalista. Od osoba koje će se kao vojni specijalisti ponajprije razvijati u strukovnim područjima zahtijevat će se potrebno civilno znanje, stjecanje vojnih znanja određene razine vojne izobrazbe i kontinuirano specijalističko usavršavanje, koje će se provoditi programima specijalističkog usavršavanja vojnih specijalista.

Tijekom ove godine, prvi pripadnici OSRH-a bit će upućeni na specijalistički diplomski stručni studij "Upravljanje logističkim sustavima i procesima", koji je razvijen u suradnji s Veleučilištem Velika Gorica. Izrađen je i distribuiran vodič za specijalistički studij, a konačna prezentacija granama i struci planira se sljedeći mjesec. Očekuje se dobivanje dopusnice za studij i potpisivanje sporazuma VVG s Vladom, nakon čega će se raspisati natječaj za odabir polaznika. ■

lanje logističkim sustavima i procesima", koji je razvijen u suradnji s Veleučilištem Velika Gorica. Izrađen je i distribuiran vodič za specijalistički studij, a konačna prezentacija granama i struci planira se sljedeći mjesec. Očekuje se dobivanje dopusnice za studij i potpisivanje sporazuma VVG s Vladom, nakon čega će se raspisati natječaj za odabir polaznika. ■

Bilateralna vojna vježba zrakoplovstva Republike Italije i Hrvatske

Istrian Wings '07

Zrakoplovna baza Pula bila je domaćin međunarodne bilateralne vojne vježbe Istrian Wings '07 u kojoj su sudjelovale postrojbe zrakoplovstava Republike Italije i Hrvatske. Susjede s druge strane Jadrana ponosno su predstavljali pripadnici 23 FS / 5 Storma AMI (Aeronautica Militare Italiana) zvani Veltro, leteći na F-16A ADF dok su kockasti dres nosili piloti 22.EBA 92. zrakoplovne baze Pula uživajući u svojim MiG-ovima 21 BIS D

Ivan MILOTIĆ, snimio Mladen BUJANIĆ

Vježba Istrian Wings '07 zamišljena je kao zajedničko uvježbavanje susjeda u zaštiti zračnog prostora iznad Jadrana i šire, u svjetlu modernih prijetnji koje su sve češće. Pozornost je dana prije svega zaštiti zračnog prostora, te pronalaženju ciljeva na maloj visini i leta u formaciji koje čine svakodnevicu života i rada pilota. Vježba se provodi tijekom prosinca, a završni dogovor bio je

HRZ-a i pripadnici su 2. (vođe para) i 3. generacije (pratitelji) pilota na MiG-ovima. Piloti 3. generacije su prvi put sudjelovali u međunarodnoj vojnoj vježbi i stekli su važno iskustvo za NATO interoperabilnost, ali i praktično iskustvo letenja s tipom aviona koji je jedan od kandidata u

u listopadu kad su definirani scenariji misija koje su tijekom vježbe i provedeni.

Piloti 22.EBA (eskadrile borbenih aviona) pokazali su tijekom provedbe vježbe stručnost i profesionalnost te još jednom dokazali da su standardi kojima težimo u slučaju pilota 22.EBA gotovo usvojeni. Tijekom pripreme i provedbe vježbe najveći dio odradili su mladi piloti na MiG-u 21, te tako potvrdili da HRZ i PZO raspolaže stručnim i profesionalnim kadrom. Svi piloti koji su aktivno sudjelovali u vježbi školovani su u sustavu

programu nabavke novog lovca-bombardera za potrebe modernizacije HRZ-a i PZO-a. S talijanske strane 23. eskadrila koristi se F-16A ADF-om, što su nešto starije inačice tog tipa aviona. Zanimljivost je da se ta eskadrila koristila avionima F-104 tzv. Starfighter do 2003. godine pa su, zbog sličnosti tih aviona s našim MiG-ovima, vrlo dobro upoznati s mogućnostima i taktičkom primjenom aviona kao što je MiG-21. Specijalizirani su isključivo za djelovanja zrak-zrak te osiguravaju lovačku zaštitu tj. snage brze reakcije za područje sjeverne Italije i Slovenije. Lovci F-16 kojima se koriste nisu u vlasništvu Talijanske Republike nego su iznajmljeni od proizvođača u iščekivanju skorog popunjavanja postrojbe s novim zrakoplovima Eurofighter EF-2000 Typhoon.

Letačke zadatke izvodile su se iznad šireg prostora Istre i Kvarnera na svim visinama do 5000 m. Piloti su uvježbavali pronalaženje i identifikaciju ciljeva na brzinama od 400 km/h pa do 1000 km/h. Vježba

se sastojala od misija zračne borbe, te formacijskog letenja na malim visinama. Vježbe zračne borbe

su spadale u tzv. DACT (Dis-similar Air Combat Tactics) misije u kojima do izražaja dolaze različite letne i senzorske karakteristike pojedinih tipova aviona. Za DACT je korišten zračni prostor iznad Istre u koji su F-16-ice ulazile izravno iz svoje baze u Italiji, dok bi MiG-ovi polijetali nakon njihovog ulaska u zračni prostor RH. Vrijeme je tijekom čitave vježbe bilo idealno za izvođenje svih vježbi u vizualnim uvjetima letenja. U svakom letu je izvedeno 4 seta tj. 4 vježbovna djelovanja u kojima su se izmjenjivale ofenzivne i defenzivne uloge. Ofenzivna uloga se sastojala od vježbe tzv. Lovačkog čišćenja (Fighter sweep) što uključuje pronalazak i uništenje neprijateljskih zrakoplova u određenom području djelovanja dok je defenzivna uloga bila tzv. CAP (Combat Air Patrol) odnosno obrana određenog prostora od ulaska neprijateljskih zrakoplova koji se presreću (i uništavaju). Vježbe su bile precizno definirane određenim „pravilima igre“ koja su osiguravala potpunu sigurnost svih sudionika u svakom trenutku. Pošto je u obje uloge taktička situacija bila inicijalno neutralna primarni cilj je uvijek bilo presretanje i ostvarivanje uvjeta za ispaljivanje IC rakete te daljnji dolazak u poziciju za djelovanje topom. U slučaju ne-

moćnosti da se to ostvari

tj. u slučaju da svi sudionici imaju potpunu sliku situacije u zraku te parovi očito manevriraju jedan na drugoga, sekundarni cilj je bio onemogućiti protivniku presretanje, odnosno ulazak u zadnju polusferu zrakoplova. Takve su situacije bile vrlo česte i zrakoplovi bi ulazili u sraz čelom u čelo nakon čega bi se prednost pokušala ostvariti bliskom zračnom borbom s ograničenim manevriranjem. Za navođenje izvan vizualnog dometa MiG-ovi su se koristili vrlo preciznim i kvalitetnim taktičkim informacijama koje su dobivali od časnika za navođenje 218.br ZMIN-a s radarske postaje Učka koja rabi novi radar FPS-117, te su potvrdili njegove mogućnosti kao i stručnost i obučenosn pripadnika postrojbe. MiG-ovi su se vlastitim radarom koristili u završnom dijelu napada, dok su se F-16-ice u potpunosti oslanjale na senzorsku tehnologiju s kojom raspolažu njihovi zrakoplovi.

Kao zadnji let provedena je ruta na malim visinama gdje su naši piloti imali priliku letjeti u smaknutom postroju s talijanskim pa su im, uz svoju vještinu, pokazali i prirodne ljepote Istre i sjevernog Jadrana. Tijekom rute formaciji se priključio i naš zapovjednik u dvosjedu koji je imao priliku snimiti nekoliko fotografija za sjećanje.

Prije i nakon svakog leta posade su se čule telefonski pa je provedena detaljna priprema i analiza svih djelovanja. Talijanska je strana izrazila oduševljenje razinom obučenosni i standardiziranosti rada naših pilota kao i prirodnim ljepotama naša zemlje. Svi smo se složili da je vježba bila izrazito korisna. Provedena je u skladu sa svim standardima i sigurnosnim normama s nadom da će se suradnja nastaviti i povećati u 2008. godini. Za sada čitateljima poklanjamo lijepe prizore povijesnog leta naših i talijanskih lovaca iznad Lijepe Naše. ■

Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata izdao knjigu "Oluja"

Povijesno utemeljeno istraživanje Oluje

„Teško je očekivati da jedan rad može odgovoriti na sva pitanja o tako složenom događaju kakav je veća vojna operacija, no s obzirom na brojnost korištenih dokumenata Marijanova knjiga izvrstan je temelj za svaki novi prikaz Oluje“, zaključio je Nazor, izrazivši uvjerenje da njezinim izdavanjem tek počinje temeljita znanstvena rasprava o toj vojno-redarstvenoj operaciji

—Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT—

Izdavačka djelatnost Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata od prošlog je mjeseca bogatija za još jedno djelo. Knjiga "Oluja", posvećena istoimenoj vojno-redarstvenoj operaciji, predstavljena je 11. prosinca u Hrvatskom institutu za povijest. Autor knjige je povjesničar Davor Marijan, recenzenti su umirovljeni general Anton Tus te povjesničari Nikica Barić i Zdenko Radelić, a opširniji uvod napisao je Ante Nazor, ravnatelj Centra koji nam je ujedno pojasnio zašto su se odlučili izdati tu knjigu.

Kao čelnik institucije koja se bavi istraživanjem Domovinskog rata, u čemu vidite najveću vrijednost Oluje?

Pobjedonosnom Olujom Hrvatska je u kolovozu 1995. uspješno privodila kraju jedno iznimno dramatično razdoblje svoje povijesti, započeto oružanom pobunom Srba u Hrvatskoj i terorističkim djelovanjem srpskih ekstremista od kolovoza 1990., kao uvodom u otvorenu agresiju na Republiku Hrvatsku, koju je potom 1991. izvršila JNA, odnosno Srbija i Crna Gora, te srpske paravojne postrojbe. Iako hladna i detaljna znanstvena raščlamba može pokazati da legitimna i oslobodilačka operacija Oluja zbog problema u njezinoj pripremi i izvođenju nije bila tako besprijekorna kakvom se uglavnom prikazuje, što je i razumljivo s obzirom na okolnosti u kojima se provodila i na brojnost mobiliziranoga ljudstva, općenito gledajući - ona je veličanstvena. Prije svega zbog rezultata - oslobađanja okupiranoga teritorija Republike Hrvatske te spašavanja od sigurne smrti tisuće ljudi u Bihaću. Oluja je zapravo kruna hrvatskog Domovinskog rata i potvrda vojnog umijeća hrvatskih časnika, dočasnika, vojnika i policajaca, odnosno njihove hrabrosti i odlučnosti, te organiziranosti i sposobnosti. Neovisno o tome je li učinak njegove postrojbe bio manji ili veći, svaki pripadnik hrvatskih Oružanih snaga koji je časno sudjelovao u Oluji zaslužuje priznanje i zahvalnost ostalih građana Hrvatske, koji su godinama čekali oslobađanje svoje domovine i završetak rata.

Da Oluju doista smatrate iznimno važnom pokazali ste i izdavanjem istoimene knjige. Je li to prvi takav rad o Oluji u hrvatskoj historiografiji?

Ta sudbonosna operacija predmet je gotovo svakodnevnih rasprava ili komentara, no malo je radova o njoj koji su temeljeni na povijesnim izvorima, kao što je studija "Oluja" Davora Marijana. To je zaista prvi rad nekog povjesničara u kojem su priprema i tijek Oluje prikazani cjelovito. Istodobno, to je druga knjiga iz predviđenoga programa koji je Centar u ovoj godini posvetio toj vojno-redarstvenoj operaciji. Prva - fotomonografija "Oluja pobjede", promovirana 4. kolovoza 2007. u Kninu, kratak je pregled tijeka Oluje i događaja koji su joj prethodili, nadopunjen nekim zanimljivim dokumentima i brojnim fotografijama. Nasuprot tome, ova knjiga donosi opširniju znanstvenu studiju, kojom je hrvatska historiografija, ali i

javnost, konačno dobila cjelovit pregled sudjelovanja Zbornih područja HV-a u Oluji, iz perspektive povjesničara, temeljen na trenutno dostupnim povijesnim izvorima. Radi što veće objektivnosti, studija je, odnosno njezini djelovi - pojedina zborna područja, dana na čitanje zapovjednicima hrvatske vojske i policije, koji su svojim primjedbama pridonijeli kvaliteti i objektivnosti napisanoga. U nekim slučajevima dali su drukčiji pogled na sadržaj pojedinih izvora, potvrdivši tako još jednom neizbježno razmišljanje sadržaja pisanih izvora i memoarskoga gradiva, odnosno činjenicu da isti pisani izvor o nekom događaju njegovi neposredni sudionici često različito interpretiraju.

Teško je očekivati da jedan rad može odgovoriti na sva pitanja o tako složenom događaju kakav je veća vojna operacija, no s obzirom na brojnost korištenih dokumenata knjiga je izvrstan temelj za svaki novi prikaz Oluje i smatram da s njom tek počinje temeljita znanstvena rasprava, jer nakon vojnih dužnosnika o Oluji počinju pisati i povjesničari. Neposredni sudionici događaja možda će uočiti neke pogrešne podatke u navedenim dokumentima, što će postaviti pitanje objektivnosti pojedinoga izvora, odnosno njegove cjelovitosti i točnosti navedenih podataka, netko će možda imati primjedbe na pojedinu autorovu interpretaciju, no u metodološkom pristupu vjerujem da se ne mogu naći veće zamjerke. U svakom slučaju, sve koji će imati argumentirane primjedbe na sadržaj studije molim da ih dostave Centru, kako bismo ih evidentirali i arhivirali, te učinili dostup-

nim za neku novu prezentaciju. Ističem da se samo kritičkim raspravama, te kulturnim i argumentiranim dijalogom možemo približiti objektivnoj istini.

Znanstvena studija nadopunjena je zanimljivim dokumentima, a dio njih javnost još nije imala prilike vidjeti.

Poseban dio knjige su *Prilozi* dokumenata, koje je odabrao i za tisak pripremio viši arhivist Mate Rupić, pročelnik Odjela za arhivsko gradivo našeg Centra. Odabrani i kronološki složeni dokumenti argumentirani su odgovor na pitanje zašto se diplomacijom i mirnim putem nije moglo riješiti pitanje okupiranoga teritorija Hrvatske, odnosno zašto vojna opcija nažalost nije imala alternativu i zašto hrvatsko vodstvo Oluju više nije moglo odgađati, te zašto su povijesno neutemeljene tvrdnje da je hrvatsko vodstvo protjeralo Srbe iz tzv. Krajine i provelo etničko čišćenje. Dramatično stanje obrane Bihaća, čiji bi pad znatno, možda i odlučujuće poboljšao poziciju srpskih snaga, odbijanje svih mirovnih inicijativa - i Vlade RH i međunarodne zajednice, čak i Plana Z-4 koji je Srbima u Hrvatskoj predvidio iznimno široku autonomiju, a istodobno neprekidan rad Srba iz Hrvatske i BiH na stvaranju jedinstvene srpske države - "Ujedinjene Republike Srpske", koji je upravo pred Oluju ušao u završnu fazu donošenja zajedničkog Ustava, jasno pokazuju koliko su neuvjerljive tvrdnje da je Hrvatska požurila s vojnim rješenjem i da je trebalo ostaviti još vremena za pregovore. Kako bi se upozorilo da Oluja nije bio iznenadni hir hrvatskoga vodstva, već posljedica dugotrajnoga procesa neuspješnih pregovora s vodstvom pobunjenih Srba i nedjelotvornih poteza međunarodne zajednice, odnosno kako bi se naglasilo da se problem pokretanja Oluje ne može ograničiti samo na događaje iz srpnja i kolovoza 1995., dokumenti u *Prilozima* ove knjige obuhvaćaju raspon od 1991. do 1995. godine i uglavnom su srpske provenijencije. Iznimka je učinjena tek u *Prilogu* o Bihaćkoj krizi, koje radi podsjećanja na diplomatske napore hrvatskoga vodstva započinje pričom umirovljenog general pukovnika, prof. dr. sc. Krešimira Čosića o pregovorima za rješavanje tzv. prve Bihaćke krize. Na kraju *Priloga* posebno je naveden sadržaj Plana Z-4, koji pobunjeni Srbi u Hrvatskoj nisu htjeli ni razmotriti, te sjećanja predstavnika međunarodne zajednice koji su sudjelovali u pokušaju provedbe toga plana. Osim vojno-strateških razloga uzrokovanih Bihaćkom krizom, na odluku hrvatskih vlasti da ubrza povratak okupiranih prostora, čak i pod cijenu novoga rata, utjecali su i gospodarski razlozi, koji nisu predstavljeni u ovoj studiji. S obzirom na to, može se postaviti i pitanje kako bi hrvatska vlast objasnila desecima tisuća prognanika i već dobrano nezadovoljnih i frustriranih hrvatskih građana, koji su od 1991. čekali na povratak svojim kućama, da će još jednu zimu provesti u progonstvu i da rješenje o povratku trebaju pričekati još tko zna koliko.

Autor u studiji nije izbjegao raspravu ni o intrigantnim pitanjima, niti o događajima nakon Oluje. Kako to komentirate?

Autor se osvrnuo i na jedno od najintrigantnijih pitanja vezanih uz Oluju: jesu li pobunjeni Srbi okupirano područje Republike Hrvatske - UNPA sektori Sjever i Jug - napustili svojevrijedno ili su protjerani, odnosno je li Hrvatska s opera-

"Vjerujem da će ova knjiga pomoći objektivnijem prikazu Oluje i njezinih ciljeva", rekao je Nazor, ističući da se samo kritičkim raspravama, te kulturnim i argumentiranim dijalogom možemo približiti objektivnoj istini

cijom Oluja provela etničko čišćenje pobunjenih Srba? Zaključak da je masovni odlazak Srba iz Hrvatske tijekom operacije logičan i da je bio organiziran od vlastitoga vodstva, što znači da HV nije ni mogao provesti etničko čišćenje, temelji se na povijesnim izvorima. Uz dokumente, na takav zaključak upućuje i pregled srbijanskog tiska izašlog neposredno nakon Oluje, koji je na početku knjige u poglavlju *Riječ urednika*. Autor nije izbjegao spomenuti ni probleme kao što su nestegovno ponašanje nekih pripadnika HV-a i incidente, odnosno nečasna djela - ubojstva i paljenje imovine - počinjena nad dijelom preostalog srpskoga stanovništva i njihovom imovinom na netom oslobođenom području RH. No, budući da izvori govore i o međusobnim ubojstvima, kao i o samoubojstvima Srba te pokazuju da su dio objekata na okupiranom području zapalili sami Srbi prilikom povlačenja tijekom Oluje, u interesu povijesne istine je da se konačno točno utvrdi koliko su nečasnih djela - ubojstva civila i zarobljenika, te paljenje kuća - na području zahvaćenom Olujom počinili pripadnici Oružanih snaga ili civili na hrvatskoj strani, koliko pripadnici Armije BiH, a koliko sami pripadnici srpskih oružanih formacija ili civili na srpskoj strani. Ovo govorim s punom odgovornošću i na temelju izvora, ne zato da bih negirao nečasne radnje pojedinaca na hrvatskoj strani, nego zato jer želim upozoriti na potrebu potpuno argumentiranog i preciznog iznošenja podataka, posebice kad se govori o tome kako su žrtve stradale i tko ih je ubio. Negiranjem počinjenih kaznenih djela ili svaljivanjem krivnje za sva počinjena kaznena djela isključivo na jednu stranu, izvlačeći pojedine događaje izvan konteksta povijesnog procesa, ne može se uspostaviti dijalog i učvrstiti toliko potreban mir na ovim prostorima. Istina je jedini pravi put i za budućnost naše djece, jer ako svi ne shvate da se zločin ničim ne može opravdati, možemo očekivati nova stradanja. Upravo zbog povijesne istine neprimjereno je Oluju nazivati "zločinačkim pothvatom", a prešutjeti činjenicu da je ona bila svojevrsna humanitarna operacija, kojom je spriječeno da stanovništvo u Bihaću, opkoljeno srpskim snagama, zadesi sudbina stanovnika Srebrenice i Žepe. Jednako tako, neprimjereno je legitimnost i oslobodilački karakter Oluje dovoditi u pitanje kaznenim djelima, koja su rezultat samovolje pojedinaca, a čiji ciljevi - osveta ili koristoljublje - nisu povezani s ciljevima i rezultatima Oluje. A to su, da naglasim još jednom: poraz Srpske vojske krajine i povratak UNPA zona u ustavno-pravni poredak Republike Hrvatske, odnosno oslobađanje okupiranoga teritorija RH i izlazak na međunarodno priznatu granicu RH, te povratak prognanika i pomoć Armiji BiH da deblokira opkoljeni Bihać i spriječi humanitarnu katastrofu. ■

Izložba umjetničkih fotografija djelatnika MO-a i GS-a

Trenutak zaustavljen u neponovljivom nadahnuću autora

Svaki natjecatelj dobio je svoj kutak izložbenog prostora, ali normalno je da su neki "iskočili" kvalitetom i stoga su, u više kategorija, prigodno nagrađeni. Najvišu nagradu za svoju iznimnu kolekciju fotografija dobio je Branimir Šenk, inače profesionalac u GS-u. Prvu nagradu za pojedinačnu fotografiju osvojio je Kristian Kraljić

— Domagoj VLAHOVIĆ —

Najnovija izložba koja je 4. siječnja otvorena u MORH-ovoj galeriji "Zvonimir" nije prva koja je htjela predstaviti neku vrstu umjetničkog stvaralaštva djelatnika MORH-a i OSRH-a. No, teško da je ijedna dosad bila tako raznolika poput ove. Na obavijest o izložbi fotografija (istodobno i natječaju) odazvalo se 36-ero djelatnika raznih profesija. Fotografije nisu bile tematski određene. Stoga su se autori mogli "razmahati". Prijavljena djela "tematski i stilski su široka i kreću se od reporterskih bilježenja različitih događanja, fotografija prirode, krajolika, portreta, arhitekture, urbanog krajolika, preko putopisne pa do obiteljske fotografije", kako je u svom komentaru izložbe naveo član Prosudbenog odbora natječaja Vinko Šebrek, brigadir u mirovini i predsjednik Fotokluba Zagreb. Od ukupno 624 poslanih fotografije, članovi žirija (uz Šebreka još i ravnateljica Galerije prof. Zrinka Pillauer-Marić i bojnič Goran Pavelić) odlučili su se za njih 130, koje su na kraju izložene. Svaki natjecatelj dobio je svoj kutak izložbenog prostora, ali neki su "iskočili" kvalitetom i stoga su, u više kategorija, prigodno nagrađeni. U ovom tekstu navest ćemo sve nagrađene, a posebno istaknuti dvojicu. Najvišu nagradu za svoju iznimnu kolekciju fotografija dobio je Branimir Šenk, inače profesionalac u GS-u. Njegova djela su "romansirane fotografske slike krajolika i gradskih veduta, fotografije urbanih detalja i fotografije portreta", a njihov najvažniji čimbenik jest "stvaranje

Prvu nagradu za pojedinačnu fotografiju osvojio je Kristian Kraljić

posebne, bajkovite atmosfere fotografije". Prvu nagradu za pojedinačnu fotografiju osvojio je Kristian Kraljić. Njegov "Najljepši let" nećemo komentirati, možete ga vidjeti i sami. A čitatelji koje zanimaju svi izloženi radovi mogu posjetiti Galeriju do 19. siječnja.

Sigurni smo da među djelatnicima MORH-a i OSRH-a ima još podosta onih koji za svoju dušu često posegnu za "čarobnom kutijicom", a misle da njihovi "klikovi" zaslužuju pozornost. Uputit ćemo im poruku bojnika Pavelića, poznatog zagrebačkog fotografa, poznatijeg pod nadimkom Pipo. On drži "da je fotografija 'najdemokratskiji' medij, svatko se njome može baviti". Stoga, "neka djelatnici MORH-a i OSRH-a koji se bave fotografijom što više snimaju. Iako je ovakvu izložbu nemoguće raditi jednom godišnje, nadam se da će se održavati barem svake tri godine". Prva izložba je probila led, a za sljedeću Pavelić očekuje da će se javiti "mnogo, mnogo više autora i radova". ■

NAGRAĐENI

Kolekcija fotografija - Branimir ŠENK
Putopisna fotografija - Rudolf VUČIĆ
Fotografska cjelina prirode - Marinko BABIĆ
Kolekcija na temu krajolika - Mladen KATAVIĆ
Portretna fotografija - Petar MIHANOVIĆ
Pojedinačna fotografija - Kristian KRALJIĆ

Posljednji doček Nove godine na straži u vojarni "Lora"

Ročnik Anđelko Žarković, iz malog mjesta Poljica pokraj Imotskog, dočekao je Novu 2008. godinu na straži u vojarni „Lora“.

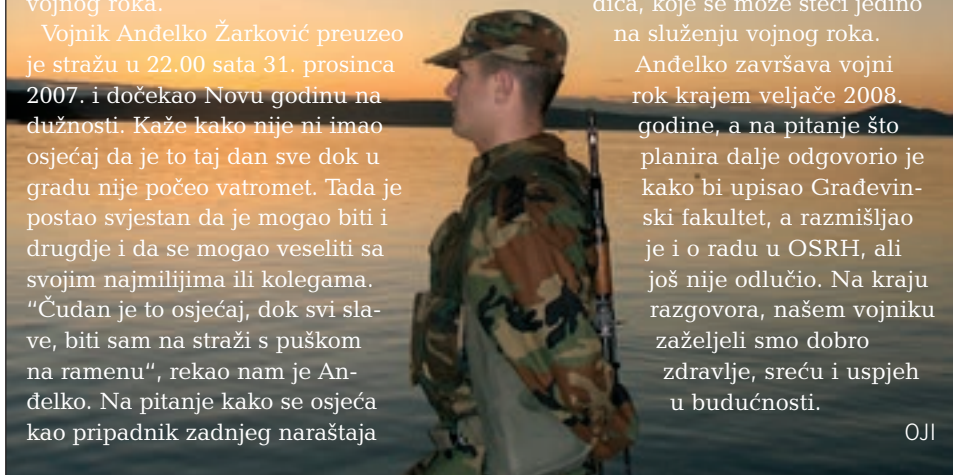
Ne bi to bila vijest da nije riječ o skupini posljednjih ročnika koji Novu godinu dočekuju na straži. Zanimalo nas je kako se osjećao u tom trenutku i što misli o ukidanju obveznog služenja vojnog roka.

Vojnik Anđelko Žarković preuzeo je stražu u 22.00 sata 31. prosinca 2007. i dočekao Novu godinu na dužnosti. Kaže kako nije ni imao osjećaj da je to taj dan sve dok u gradu nije počeo vatromet. Tada je postao svjestan da je mogao biti i drugdje i da se mogao veseliti sa svojim najmilijima ili kolegama. "Čudan je to osjećaj, dok svi slave, biti sam na straži s puškom na ramenu", rekao nam je Anđelko. Na pitanje kako se osjeća kao pripadnik zadnjeg naraštaja

koji je obvezan služiti vojni rok, Anđelko je odgovorio da njemu osobno to nije teško palo. Sam se javio odslužiti vojni rok poslije završene srednje elektrotehničke škole. U tome su ga podržali roditelji, a posebno otac, koji je ponosan na sina jer služi hrvatskoj domovini. Osim toga, Anđelko dodaje kako je to dragocjeno iskustvo za svakog mladića, koje se može steći jedino na služenju vojnog roka.

Anđelko završava vojni rok krajem veljače 2008. godine, a na pitanje što planira dalje odgovorio je kako bi upisao Građevinski fakultet, a razmišljao je i o radu u OSRH, ali još nije odlučio. Na kraju razgovora, našem vojniku zaželjeli smo dobro zdravlje, sreću i uspjeh u budućnosti.

OJ

Dokumentarac o ratu u Vukovaru za hrvatsku javnost i učenike

Od ove godine učenici u Hrvatskoj imat će priliku više saznati o obrani i stradavanju Vukovara u Domovinskom ratu, i to iz dokumentarnog filma *Vukovar 1991.*

Riječ je o dokumentarcu redatelja Eduarda Galića, snimljenom u produkciji MissArt, koji je Večernji list darovao svojim čitateljima u povodu obilježavanja Dana sjećanja na žrtvu Vukovara, a potkraj prošle godine

i Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa. Naime, prema nastavnom planu Ministarstva jedan školski sat posvećen je Vukovaru te je 45-ominutni DVD, kojemu je svrha prikazati znače-

nje i težinu vukovarske bitke te o tim događajima detaljnije informirati hrvatsku javnost, prihvaćen kao idealno

sredstvo kojim bi se kvalitetno informirali učenici 8. razreda osnovne škole, 1. i 2. razreda srednje strukovne škole te 4. razreda gimnazije.

Film je nastao u suradnji tvrtke MissArt, u čijoj je produkciji snimljeno prvih deset epizoda serijala o ratu u Vukovaru, i Memorijalno-do-

kumentacijskog centra Domovinskog rata, čiji je ravnatelj Ante Nazor zajedno s redateljem Galićem napisao scenarij za DVD *Vukovar 1991.*

M. ALVIR

NOGOMETNI MAGAZIN
PrvaLiga

**NA
KIOSCIMA!**

International Truck and Engine Corp

Novi hibridni kamion

bridnoj tehnologiji. Zanimanje za hibridnu tehnologiju znatno je naraslo zadnjih dvije do tri godine zbog visokih cijena i sve strožih ekoloških zahtjeva u emisiji tzv. stakleničkih plinova, posebice ugljičnog dioksida.

Tvrtka navodi kako je prosječno smanjenje potrošnje goriva između 30 i 40 %, ovisno o režimu rada i uvjetima vožnje. Osobito velika ušteda može se postići u uvjetima kad se moraju obavljati neki poslovi kad kamion stoji. Kod klasičnog kamiona tada mora raditi dizelski mo-

tor dok kod hibridnog te zadaće preuzimaju elektromotori koji se napajaju iz ugrađenih baterija i tako pridonose uštedi i ekološkoj podobnosti.

Najveća trenutačna mana hibridne tehnologije je viša cijena, ali s početkom masovne serijske proizvodnje tvrtka očekuje znatno sniženje cijena. International Truck je također veliki proizvođač i vojnih kamiona i očekuje se kako bi DuraStar tehnologija ubrzo mogla biti dostupna i za vojne korisnike. Osim spomenutih prednosti hibridna tehnologija za vojne korisnike donosi još jednu taktičku prednost. Naime, zbog ugrađenih snažnih baterija takva vozila mogu dio poslova obavljati u tzv. tihom modu, s isključivim dizelskim motorom, uz uporabu znatno tiših elektromotora.

M. PETROVIĆ

AMERIČKA tvrtka International Truck and Engine Corporation predstavila je komercijalni hibridni dizelski električni kamion DuraStar. Riječ je o srednjem komercijalnom kamionu koji korisniku nudi manju potrošnju goriva i bolje ekološke značajke zahvaljujući najnovijoj hi-

Poletio prvi Tiger HAD E

U FRANCUSKOM Marignaneu 14. prosinca na svoj prvi probni let poletio je prvi produkcijski primjerak borbenog helikoptera Eurocopter Tiger HAD E (Hélicoptère d'Appui Destruction). To je "najjača" inačica Tigera, koja je inače proizvedena za Španjolsku, te je tijekom svog prvog leta nosio i španjolske oznake. Helikopter će nakon niza pokusnih letova biti početkom iduće godine prebačen u Eurocopter Španja (španjolsku podružnicu tvrtke Eurocopter), gdje će služiti kao referenca za daljnju proizvodnju preostalih naručenih španjolskih Tigera. Potrebno certificiranje HAD inačice trebalo bi biti okončano do 2010., kada bi se trebala nastaviti isporuka HAD inačice Francuskoj (HAD F) i Španjolskoj (HAD E).

HAD inačica Tigera je predviđena za protuhelikoptersku borbu, te blisku zračnu potporu kopnenim snagama. U odnosu na HAP/HCP (Hélicoptère d'Appui Protection/Heli-

copter for Close Protection) inačicu, koja je na određeni način bila podloga za razvoj "jače" inačice, HAD ima 14% jaču pogonsku skupinu, koju čine dva poboljšana turboprotivna motora MTR390 svaki jakosti 1464 KS. Helikopter nosi novi EWS (Electronic Warfare System) paket opreme, a od naoružanja uz top od 30 mm GIAT 30 može nositi i lanse 19x70 mm i 7x70 mm za SNEB (Societe Nouvelle des Etablissements Edgar Brandt) nevođena raketna zrna. Od navođenih projektila Tiger HAD može nositi 8x Rafale

Spike LR ili 8x AGM-114 Hellfire projektila zrak-zemlja, te 4x Mistral projektila zrak-zrak.

HAD je inače i najskuplja inačica Tigera, čija se jedinična cijena kreće između 44 i 48 milijuna američkih dolara, a cijena borbenog helikoptera Longbow Apache AH-64D kreće se između 48 i 52 milijuna američkih dolara. Španjolska je do sada naručila 24 Tigera, od čega su 6 HAP inačice (na kojima će biti obavljen retrofit na HAD standard) a 18 HAD inačice.

I. SKENDEROVIĆ

OptaSense za veću sigurnost

ZAŠTITA granica, važnih objekata, podzemnih instalacija kao što su plinovodi ili svjetlovodi te sve druge važne infrastrukture od slučajnih oštećenja ili namjernih napada velik je problem za one koji se skrbe za sigurnost. Razlog je to što su sve takve instalacije velike, obuhvaćaju velika prostranstva i teško ih je nadzirati samo ljudskim radom, a instalacija videokamera često zbog velikog prostora nije učinkovita.

Zato je tvrtka QinetiQ razvila OptaSense, ukopani optički kabelski senzorski sustav koji detektira probleme svakih deset metara, a može se razvući na najviše 40 kilometara, a može rabiti već postojeći optički kabel ili se instalirati na namjenski postavljen baš za tu namjenu.

Bilo kakvo hodanje, penjanje, rezanje ili kopanje u blizini kabela aktivira senzore koji uzbuđuju nadzorno središte. OptaSense tada klasificira prijetnju, izračunava mjesto događaja, usmjerava okolne senzore prema tom području kako bi operator mogao reagirati na najučinkovitiji način. Ako se tako štiti npr. naftovod, senzori su dovoljno akustički osjetljivi da "slušaju" tok kroz cijevi i detektiraju curenje ili začepljenje.

OptaSense je jednostavno instalirati i održavati a obuka operatora je kratka. Uporaba je jednostavna, prateća programska aplikacija na zaslonu pokazuje sve važne podatke i omogućava operatoru brz uvid

QinetiQ

u stanje šticećenog područja. Ako dođe do nekog izvanrednog događaja, aplikacija prikazuje točnu poziciju na digitalnoj karti i interventnim snagama omogućava da dođu na najkritičnije mjesto i ne lutaju tražeći problem.

M. PETROVIĆ

KRAJEM prošle godine EADS Defence & Security Division sklopio je ugovor s njemačkim ministarstvom obrane o pokretanju i razvoju tehnološkog programa "Agile UAV within Network-Centric Environments" (Agile UAV-NCE). Početna ideja tog programa je razvoj integranog/umreženog bojišta, u kojem bi jednu od ključnih uloga imali bespilotni sustavi. Zasad se kao

nje generacije trebalo biti sasvim solidno jamstvo za stvaranje novog i vrlo učinkovitog C4 okružja. U tom smislu EADS Defence & Security Division kao inicijalnu skupinu zemalja računa na Njemačku, Francusku i Španjolsku, pri čemu ističu kako nije predviđen strogo određeni broj zemalja partnera nego svoju dobrodošlicu nude i ostalim europskim zemljama. Agile UAV-NCE

Agile UAV-NCE

glavni bespilotni sustav računa na Barracudu, koju posljednjih nekoliko godina razvija EADS. Uz to, dodatni veliki potencijal u razvoju tog programa je povezivanje više zemalja u zajednički sustav, što bi uz bespilotne i senzorske sustave zad-

smatraju i kao vrlo važan potencijal za novi veliki europski projekt.

Kao prvi novi pristupnici Agile UAV-NCE programu su vrlo izgledni Finska i Švicarska. Finska je spremna pomoći taj europski projekt sa svojim nacionalnim projektom "Finnish Unmanned Vehicle Systems (FinUVS)" koji je nedavno pokrenula u sklopu svog "UAV Data Link" programa. Svoj doprinos u Agile UAV-NCE programu Finska namjerava izraziti svojim dvjema tvrtkama Patria i Insta, dok bi švicarski predstavnik u tom programu bila tvrtka RUAG Aerospace. Agile UAV-NCE program bi trebao zaživjeti 2013. godine.

EADS kani Barracudu ponuditi na tržištu MALE (Medium Altitude Long Endurance) bespilotnih sustava, na kojem proteklih godina izrazito dominiraju Sjedinjene Američke Države i Izrael. Trenutačno EADS radi na razvoju dvomotorne inačice Barracude, koja bi trebala biti iste težine kao švedska letjelica nEUROn. Prvi probni let dvomotorne Barracude očekuje se tijekom prve polovice 2008. godine.

I. SKENDEROVIĆ

Simulatori

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) organizirala je konferenciju o treningu i simulacijama u specifičnom, vojnom okruženju. Cilj je konferencije promicati suradnju između oružanih snaga, vlade, industrije i akademskog područja kako bi se unaprijedio trening i izobrazba te identificirali zajednički ciljevi.

Na konferenciji je predstavljeno nekoliko primjena naprednih simulacija kao što je računalna igra "America's Army" koja se izvodila na terminalima u predvorju konferencije zgrade u Orlando. Prikazana je i simulacija HapMed, također utemeljena na računalnoj igri, namijenjena izobrazbi medicinskih

tehničara za rad na bojištu. Simulacija ima i hardverski dio koji se sastoji od lutki-manekena te raznih fizičkih simulatora za izobrazbu medicinskog osoblja.

Središte za simulacijske i trening tehnologije kopnene vojske (STTC) prikazalo je Tactical Digital Hologram kao odgovor na potrebu za vizualizacijskim alatom koji osigurava povezivanje kompleksnih bojišničkih slikovnih podataka s vojnicima za planiranje zadaća, operacije i izvješćivanje.

Prikazan je i simulator koji vojnici mogu koristiti za vježbanje u slučaju prevrtanja vozila Humvee. Na tom simulatoru mogu vježbati kako se

US Army

izvući iz prevrnutog Humveea te kako pomoći ranjenim suborcima i brzo i sigurno ih izvući na sigurno.

Konferencija je pokazala kako je simulacijska i industrija opreme za razne vrste vojnih treninga u snažnom rastu i omogućava uvježbavanje vojnika za brojne zadaće, uz prihvatljivu cijenu i dobar krajnji rezultat, odnosno uvježbanog vojnika.

M. PETROVIĆ

Američki nosač zrakoplova klase Ford

koplova na nuklearni pogon u američkoj floti USS Enterprise dok bi sljedeći nosači zamijenili one klase Nimitz. Trenutačno poznati podaci o glavnim značajkama trupa su u dužini gotovo 333 metra i širini 41 metra dok se istisnina procjenjuje na 100 000 tona. Proizvodnja energije potrebne za pravilno funkcioniranje broda kao i propulzijski sustav oslanja se na dva nova A1B nuklearna reaktora koji će omogućavati posti-

zanje brzine veće od 30 čvorova. USS Ford imat će mogućnost skladištenja i prihvata više od 75 zrakoplova različitih tipova a sletna paluba imat će najveću dimenziju 333x78 metara. Nosači zrakoplova klase Ford projektirani su s namjennom povećanja učestalosti poleta borbenih zrakoplova, kapaciteta za električnom energijom, operativne uporabljivosti te vijeka operativne službe. U skladu s tehničkim zahtjevima, ova klasa nosača zrakoplova je najskuplja u povijesti američke ratne mornarice.

TROŠKOVI nove generacije nosača zrakoplova američke ratne mornarice klase Ford najvjerojatnije će premašiti namijenjena proračunska sredstva zbog pretjerano optimistične projekcije troškova i nedostatka upravljačkih alata koji bi identificirali i reagirali na početne znakove rasta troškova projekta, sukladno izvješću studije vladinog ureda za financijsku odgovornost.

Prvi brod u klasi od tri nosača zrakoplova, USS Gerald R. Ford (poznat i pod oznakom CVN-78), trebao bi 2015. zamijeniti prvi nosač zra-

Očekuje se kako će razvoj projekta i gradnja prvog broda u klasi koštati 11 milijardi američkih dolara. Prema navedenoj studiji objavljenoj u rujnu prošle godine, uz redukciju cijene koštanja tehnologija nuklearne propulzije i električne centrale, trenutačno su sporna tri brodska sustava, a koja će izravno utjecati na konačnu cijenu nosača: elektromagnetski sustav lansiranja zrakoplova, radar dvostrukog frekvencijskog opsega i unaprijeđeni uređaj za zaustavljanje zrakoplova na palubi. Sva tri sustava trenutačno se nalaze u razvojnoj fazi a s obzirom na predviđene rokove kasne. Ako ključni sustavi na brodu budu kasnili, morat će se uvesti dodatni radni sati što će pridonijeti povećanju troškova i kašnjenju zacrtanih rokova.

Prema preporuci vladinog ureda za financijsku odgovornost predlaže se revizija proračuna koja bi se temeljila na procjeni i projekciji dosadašnjih troškova mornarice i neovisnih institucija. Daljnje preporuke uključuju osnivanje neovisnog financijskog nadzornog tijela koji bi davao mjesečna izvješća i smjernice daljnjeg razvoja.

M. PTIĆ GRŽELJ

VT predstavio novi koncept patrolnog broda

BRITANSKA tvrtka VT Shipbuilding predstavila je u potpunosti novi projekt broda prilagođen tehničkim zahtjevima britanske kraljevske ratne mornarice i njihovog FSC (Future Surface Combatant - borbeni brod budućnosti) programa. Osim projekta predstavljeno je i temeljno financiranje projekta i strategija održavanja koja se zasniva na prethodnom iskustvu u najmu brodova britanskom ministarstvu obrane.

FSC program je namijenjen obnovi flote fregata i manjih ratnih brodova britanske mornarice do 2035. godine. U skladu s trenutačnim planovima, program će se sastojati od tri vrste brodova poznatih pod oznakama C1, C2 i C3 koji bi zamijenili fregate Type 22 i Type 23, preostale brodove za protuminsku borbu i brodove za istraživanje i nadzor. Tijekom izložbe DSEi 2007 održane u rujnu prošle godine u Londonu, predstavljen je novi C3 oceanski patrolni brod (OCPV - Ocean-Capable Patrol Vessel) čiji bi prvo plovilo u klasi moglo ući u operativnu službu britanske mornarice već 2012. Inicijalni tehnički zahtjevi C3 projekta razmatrani su na početnoj floti od osam brodova spremnih za plovību

svim morima svijeta ispunjavajući pritom osnove zadaće nadzora određenog područja i patroliranja te mogućnost protuminskog djelovanja. Osnovna polazna točka C3 projekta bio je trup oceanskog patrolnog broda klase Khareef namijenjen ratnoj mornarici Omana. Novi predloženi brod imao bi duljinu oko 100 metra uz istisninu 3000 tona. Pogonjen dizel motorima, postizao bi maksimalnu brzinu oko 25 čvorova dok bi smještaj bio osiguran za do 76 članova. Brod bi se gradio iz čelika ali bi zbog smanjenja ukupne mase broda npr. jarbol mogao biti izrađen iz kompozitnih materijala. Brod bi bio podijeljen na zone, pri čemu bi pramčana polovica zauzela patrolnu ulogu dok bi se na krmenom dijelu nalazila oprema za protuminsko djelovanje ili za istraživanje i nadzor. Naoružanje patrolnog dijela broda predviđa topove kalibra 76 mm ili 30 mm i ako bude zatražen prostor za smještaj projektila zemlja - zrak. Sredstva protuminske borbe prije svega bi se sastojala od pripadne opreme i aktivne borbene postrojbe smještene na brodu. C3 projekt uključuje opciju sletne palube koja bi mogla prihvatiti helikop-

ter veličine Marlin i zaštićene radne palube u čiji bi se prostor moglo smjestiti do četiri gumena čamca s tvrdim dnom duljine 11 metara ili besposadnih površinskih plovila. Rukovanje gumenim čamcima ili bespilotnim plovilima omogućeno je pomoću brodske dizalice ili krmene rampe koji uključuje integralni sustav za njihovo spužtanje i podizanje. Na tu površinu također je moguće smjestiti do dva 20 ft ISO kontejnera koja bi nosila dodatnu opremu za protuminsku borbu ili nadzor.

Pretpostavlja se kako je tvrtka VT predložila ministarstvu obrane model financiranja i potpore koji je primijenjen na klasi patrolnih brodova River pri čemu je tvrtka vlasnik brodova a iznajmljuje ih ministarstvu obrane, odnosno ratnoj mornarici. Vjeruje se kako će VT ponuditi ugovor o najmu novih C3 brodova u trajanju najmanje 10 godina, za razliku od najma brodova klase River koji je potpisan na pet godina.

M. PTIĆ GRŽELJ

Lansirani zadnji GLONASS-ovi sateliti

(Global Positioning System). Sustav GLONASS, koji je u vlasništvu ruske vojske, trenutačno pokriva veći dio Rusije, a do kraja 2009. kada bi svih 24 satelita trebala biti potpuno funkcionalna očekuje se kako će u potpunosti pokrivati i cijeli svijet.

Rad na GLONASS-u počeo je u Sovjetskom Savezu 1976., no nakon raspada SSSR-a i financijske krize u Rusiji tijekom 90-ih prekinuto je financiranje održavanja i razvoja sustava. Početkom 2001. Rusija je odlučila ponovno financirati i završiti GLONASS programa. Inače, GLONASS pripada drugoj generaciji ruskih navigacijskih satelita

(Uragan - prva generacija navigacijskih satelita), odnosno predstavlja znatno poboljšani Tsikada sustav kojem je trebalo i do dva sata za procesuiranje signala i određivanje točne pozicije, dok GLONASS to radi trenutačno. Što se tiče vojne uporabe GLONASS-a, Rusiji on treba za navigaciju i ciljanje svojih balističkih projektila. Preciznost određivanja horizontalne pozicije je unutar 57 - 70 m, dok je preciznost određivanja vertikalne pozicije unutar 70 m. Potpuna operativna GLONASS-ova konstelacija iznosi 24 satelita, od kojih su 3 satelita predviđeni kao zamjenski.

I. SKENDEROVIĆ

RUSIJA je objavila kako je krajem prosinca 2007. uspješno lansirala raketu s posljednja tri nova satelita za svoj globalni navigacijski sustav GLONASS (GLObalnaya NAVigatsionnaya Sputnikovaya Sistem - Globalni navigacijski satelitski sustav) koji bi svojim odlikama trebao konkurirati američkom sustavu GPS

Vojno-diplomatski multilateralizam

U povijesnom razvoju diplomatije jedna od najvažnijih zadaća bila je sklapanje i održavanje savezništva, što je za pojedinu zemlju bilo od vitalne važnosti u slučaju raznih oblika ugroza, kako vanjskih tako i na unutarnjem planu

Marinko OGOREC

Vojna diplomatija uglavnom je imala operativnu ulogu u tako stvorenim savezništvima - usuglašavanje stavova o razvoju i ustroju oružanih snaga, zajedničkoj doktrini uporabe pojedinih grana i rodova vojske, strategiji i taktici izvođenja ratnih operacija i slično, te koordinaciju borbenih djelovanja savezničkih postrojbi tijekom ratnih operacija. Savezništvo u ratu (kako prije tako i danas) najviši je, potpuni oblik međunarodne vojne suradnje i obično uključuje sve njezine sadržaje, od kojih su najvažniji:

- razmjene izaslanstava najviših razina - konkretizirano međusobnim posjetama ministara obrane, načelnika glavnih stožera i njihovih pomoćnika, te zapovjednika grana oružanih snaga. Taj oblik međunarodne vojne suradnje jedan je od najvažnijih, jer je riječ o razinama dužnosnika zaduženih za donošenje strateških odluka na vojno-političkom planu.

- razmjene stručnjaka, spoznaja i iskustava na razini stručnih timova - vrlo važan je i čest oblik vojne suradnje kojim se proširuju dobri odnosi među pripadnicima raznih oružanih snaga. Obično slijedi kao nastavak suradnje nakon susreta na visokim razinama.

- zajedničke vojne vježbe - viši su oblik vojne suradnje koji uključuje sudjelovanje postrojbi dviju ili više zemalja u jedinstvenoj vojnoj vježbi sa zajedničkim ciljem. Postoji nekoliko razina takve suradnje - od vježbe u kojoj je zajednički samo cilj vježbe i ideja manevra višeg zapovjedništva, do potpuno izmiješanih postrojbi u jedinstvenom borbenom postroju.

- međusobno uključivanje u sustav vojnog školovanja - podrazumijeva razmjenu polaznika raznih škola i vojnih učilišta, te stjecanje diploma na vojnim učilištima drugih zemalja. Također ulazi u sustav višeg oblika vojne suradnje.

- vojno-tehnička suradnja - uglavnom je vezana uz transfer naoružanja,

vojne opreme i tehnologije za vojnu industriju i načelno se realizira nizom usko povezanih sadržaja (npr. kupovine ili prodaje vojne opreme i naoružanja, licencija i strateških sirovina, održavanja i remonta vojne tehnike, zajedničkog istraživanja i razvoja vojnih projekata, izgradnju zajedničkog vojno-industrijskog kompleksa, razvoj, izgradnju i održavanje vojne infrastrukture, razmjenu stručnjaka i instruktora, školovanje specijalističkog vojno-tehničkog osoblja i sl.)

- razmjena obavještajnih informacija - predstavlja jednu od najviših razina međudržavne vojne suradnje i traži iznimno povjerenje među oružanim snagama dviju ili više zemalja i

- zajedničko sudjelovanje u borbenim djelovanjima tijekom ratnih sukoba. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Novi sukobi i stare prijetnje (II. dio)

Iako se samovozno PZO topništvo bori za opstanak, s tržišta ga sve više istiskuju hibridni sustavi. Uz to sve veći broj država traži lake samovozne PZO sustave koji se mogu transportirati manjim avionima i helikopterima

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Iako MANPADS-i imaju velikih prednosti, prije svega nisku cijenu i laku uporabu na svim terenima na koje može kročiti ljudska noga, ipak veliki broj oružanih snaga smatra da oni nisu dostatni za ozbiljnu protuzračnu obranu. One traže naprednije, sposobnije sustave koji se mogu brzo premjestiti u zonu djelovanja, ili čak djelovati iz pokreta, kako bi mogli štititi oklopne i motorizirane snage tijekom napredovanja. Iako nisu samovozni od tih se sustava očekuje da će veličinom i masom biti dovoljno mali da se mogu prevoziti transportnim helikopterima.

Kao i kod MANPADS sustava, i na ovom području dominiraju ruski proizvođači s proizvodima nastalim u Sovjetskom Savezu ili neposredno nakon njegovog raspada. Jedan od najprodavanijih je 9K33 Osa (SA-8 Gecko) postavljen na amfibijsko vozilo na kotačima. O borbenoj kvaliteti Ose vjerojatno najupečatljivije

govori podatak da ga je kupila i jedna članica NATO-a - Grčka. Iako se više ne proizvodi, Osa se i dalje smatra učinkovitim samovoznim PZO sustavom čija se kvaliteta može povećati brojnim modernizacijama koje nude ruske tvrtke, ali i iz drugih država. Najviše modernizacija odnosi se na nove elektrooptičke sustave i sustave kontrole paljbe.

Jedan od najboljih ruskih lakih samovoznih PZO sustava je Tor (SA-15 Gauntlet), razvijen iz mornaričkog sustava istog naziva. Kao osnova poslužio je isti gusjeničar kao i kod hibridnog raketno-topničkog sustava 2S6M Tunguska. Svako je vozilo opremljeno s osam okomitih lansera. Tor je potpuno samostalna borbeno jedinica (kao i Osa) jer je svako vozilo opremljeno radarom i elektrooptičkim sustavom za kontrolu ciljeva, te sustavom za navođenje projektila na njih. Naknadno je razvijen projektil 9M331, koji u

odnosu na originalni 9M330 ima veću brzinu i veći domet. Osim što je u uporabi u ruskoj vojsci, Tor je i uspješni izvozni proizvod prodan u devet država, između ostalima u Grčku, Kinu, a nedavno i u Iran.

Zanimljivo je da američka vojska nikad nije veliku pozornost posvećivala samovoznim PZO sustavima, pa zbog toga tamošnje tvrtke nikad nisu došle u pravu priliku pokazati što mogu. Osnovni samovozni PZO sustav američke vojske godinama je bio Chaparral postavljen na modificirani gusjeničar M548. Na vozilo je postavljena jednostavna kupola s četiri IC vođena projektila AIM-9 Sidewinder (inače se rabe kao projektili zrak-zrak malog dometa). Chaparral više nije u operativnoj uporabi u američkoj vojsci, ali ga i dalje rabe mnoge vojske. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Klasa Astute za XXI. stoljeće

Program gradnje podmornica klase Astute ima dva cilja - povećati borbene mogućnosti uz smanjenje cijene gradnje i operativne uporabe

— Pripremio Tomislav JANJIĆ —

Britanska ratna mornarica će jurišnim nuklearnim podmornicama klase Astute dobiti dosad nevidene borbene i druge mogućnosti djelovanja. Još kad ne bi bilo stalnog povećanja cijene gradnje, njihovoj sreći ne bi bilo kraja. Naručitelj (britansko ministarstvo obrane) i proizvođač (korporacija BAE Systems) moraju pronaći načina kako smanjiti troškove gradnje i na taj način omogućiti nastavak projekta.

Podmornica Astute, prva iz istomene klase jurišnih nuklearnih podmornica (SSN) britanske ratne mornarice, prvi put prikazana je javnosti 8. lipnja 2007. na porincu u brodogradilištu Barrow-in-Furness u vlasništvu tvrtke BAE Systems Submarine Solutions.

Dan poslije 97 metara dugačko plovilo, s maksimalnom istisninom

od čak 7400 tona, prevezeno je u Devonshire Dock na prva testiranja koja će trajati sve do rujna ove godine. Prva testiranja u plovidbi planirana su za svibanj ove godine, kako bi BAE Systems ostvario ugovoreni rok isporuke u kolovozu 2008. Ulazak u operativnu uporabu planiran je za siječanj 2009.

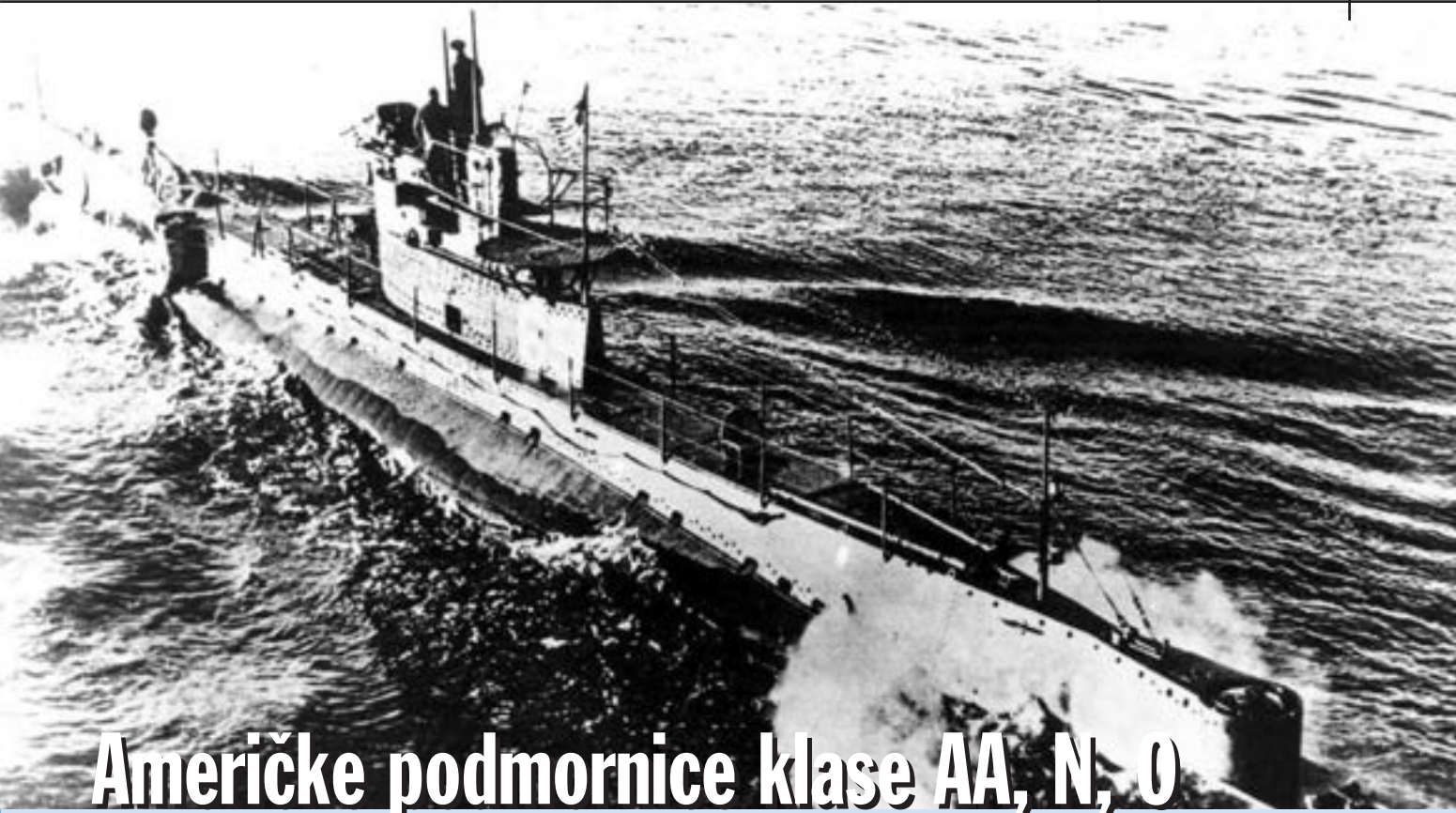
Astute je tek prva od sedam planiranih podmornica te klase koje bi britanska ratna mornarica trebala dobiti u sljedećih 15 godina. Dvije iduće, Ambush i Artful, već su u gradnji u brodogradilištu Barrow-in-Furness. Isporuka Ambucha planirana je za 2010., a Artfula za 2012. godinu. U ranoj fazi gradnje nalazi se i četvrta podmornica Audacious. U svakom slučaju riječ je o ratnim brodovima koji svojom složnošću nadmašuju druge ratne

brodove britanske ratne mornarice koji ujedinjavaju više od milijun različitih komponenti. BAE Systems voli isticati da u pojedinim tehničkim rješenjima podmornice klase Astute nadmašuju čak i space shuttle.

Ono što ne vole isticati jest da program razvoja klase Astute od početka prate teškoće. Neodgovarajući računalni program namijenjen projektiranju, koji je doveo do nezadovoljavanja prvobitno zahtijevanih značajki, te ostale teškoće, dovele su na kraju do petogodišnjeg kašnjenja. Početak rada na prve tri podmornice kasnio je tri godine i premašio predviđeni proračun za čak dvije milijarde dolara. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Američke podmornice klase AA, N, O

Podmornice klase AA predstavljale su prvi pokušaj američke ratne mornarice da realizira klasu eskortnih flotnih podmornica koje će biti u stanju konstantno operativno djelovati u združenim pomorskim operacijama s površinskom ratnom flotom

Igor SPICIJARIĆ

Konstrukcija i izgradnja eskortnog tipa podmornice nije bila laka zadaća. Kako bi se udovoljilo takvim taktičkim zahtjevima, bilo je prijeko potrebno znatno povećati maksimalnu i trajnu brzinu podmornica u površinskoj plovidbi. Da bi mogle uspješno pratiti površinske plovne jedinice, trebalo je njihovu maksimalnu površinsku brzinu podignuti na više od 20 čvorova, što tadašnji tehnološki stupanj razvoja benzinskih i dizel-motora nije ni izblizu mogao osigurati.

Na do tog trenutka izgrađenim podmornicama, a naročito na onima iz dvije-tri klase koji su prethodili prvoj klasi flotnih eskortnih podmornica mornarice, bili su ugrađeni prilično snažni dizelski motori. Premda su dva glavna konstruktorska biroa u kompanijama Electric Boat i Torpedo Lake Boat u svojim podmornicama rabili različite tipove dizelskih motora (EB je rabio motore NELSE-

CO - New London Ship & Engine Company, a TLB motore tipa Busch-Sultzer Brothers Diesel Engine Company), ni jedan ni drugi tip motora se nije pokazao u dovoljnoj mjeri pouzdanim tijekom eksploatacije. Da bi situacija bila još gora, za smještaj tih gabaritno velikih i teških motora morao se žrtvovati dragocjeni prostor - što je izravno utjecalo na neke operativno-taktičke karakteristike i mogućnosti podmornica. Sredinom 1915. godine američka vlada i mornarica, ponukane rezultatima koje su postigle njemačke podmornice u početnoj fazi rata i velikoj potopljenoj tonaži trgovačkog brodovlja u dotadašnjim ratnim operacijama na moru, naručile su kod Hollandove kompanije Electric Boat projekt prve flotne eskortne podmornice. Kompanija je na zahtjev US Navy Departmenta odgovorila projektom podmornice koji će poslije zauzeti svoje mjesto u ame-

ričkoj pomorskoj povijesti prvo kao klasa AA, a onda i kao T klasa. Nakon odobrenja projekta potpisan je ugovor za izgradnju serije od tri podmornice koje su činile tu klasu.

Prilikom konstrukcije te klase konstruktori su se vodili prema nekoliko glavnih zahtjeva koje je postavila ratna mornarica. Ti zahtjevi su se uglavnom odnosili na maksimalnu površinsku brzinu od 20 čvorova, veliki doplov od najmanje 3000 nm (što je podrazumijevalo i odgovarajuću količinu goriva) i velik borbeni komplet torpeda. Suočena s takvim tehničkim zahtjevima kompanija Electric Boat morala je učiniti mnoge konstrukcijske kompromise kako bi do tada najveće u SAD-u izgrađene podmornice imale koliko-toliko zadovoljavajuće maritimne karakteristike. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Hrvatski vitezovi Reda Marije Terezije (VIII)

Ignac Čivić von Rohr (1752.-1823.)

U bitci kod Sacilea navalio je Čivić sa svojim vojnicima na ključni položaj u mjestu koje su Francuzi uporno branili i s golom sabljom u ruci dospio je do mosta preko rijeke Livenze, preko kojega se neprijatelj morao povući, pa mu prepriječio put. Pobjedom u toj bitci zarobljeno je više stotina Francuza...

Vladimir BRNARDIĆ

Ignac Čivić rođen je 1752. u Vinkovcima kao sin časnika a 1. studenoga 1770. s 18 godina stupio je kao kadet u Brodsku krajišku pješачku pukovnicu gdje je postao 16. svibnja 1788. natporučnik. Tijekom rata s Turskom (1787.-1792.) postavljen je za natporučnika u novostrojenu Slavonsko-bosanski dobrovoljački korpus. Zajedno s 40 vojnika od 22. do 27. rujna izviđao je neprijateljski tabor kod Prijedora, Kozarac i čitavo područje udaljeno tri sata hoda od Banjaluke. Na zapovijed maršala Laudona u studenom 1788. zapalio je Gornju i Donju varoš Bosanske Gradiške ispred očiju turske posade. Na početku rata protiv revolucionarne Francuske Čivić je 1. svibnja 1793. postao satnik kod husara austrijsko-štajerskog Wurmserovog dobrovoljačkog korpusa i osobito se istaknuo u obrani položaja kod Killstädt na očigled zapovjednika korpusa, generala konja-

Časnik Wurmserovog korpusa. Takvu odoru je u svojim vojničkim počecima nosio i Ignac Čivić

ništva grofa Wurmsera, koji ga je časnospomenuo u izvještaju s opisom događaja 24. i 25. studenoga. Još veće zasluge stekao je tijekom 1796., kada je 9. kolovoza odlučnim napadom odbio kod Niederstozingena jedan francuski odjel i tom prilikom zarobio 97 vojnika i 31 konja te zaplijenio sedam, različitim stvarima, natovarenih kola. Potom je 8. rujna zajedno s bojnikom Sigmundom baronom Volfskehlom von Scharnitz napao Francuze kod Dachaua i tom prilikom zaplijenio više topova zajedno sa streljivom, brojne konje i oko stotinjak namirnicama natovarenih kola, te zarobio oko 40 časnika i 1000 vojnika. Taj poduhvat donio mu je napredovanje i imenovanje za bojnika u Ličkoj krajiškoj pješачkoj pukovnicu. U istoj postrojbi promaknut je 19. studenoga 1800. u čin potpukovnika.

Tijekom trećeg koalicijskog rata 1805. Čivić je sada već kao potpukovnik Ogulinske krajiške pješачke

pukovnije bio stacioniran u južnom Tirolu pod zapovjedništvom podmaršala Hillera, ali s tri bojne Ogulinaca nije imao prilike za borbu. Pred rat 1809. postao je 1. veljače pukovnik i zapovjednik Ogulinske pukovnije i na ratištu je predvodio njezine dvije bojne s kojima je dodijeljen 9. korpusu podmaršala Ignaza grofa Gyulaya na ratištu u Italiji. U bitci kod Sacile 16. travnja 1809. Čivić se osobito istaknuo na čelu svoje postrojbe i zahvaljujući njemu odlučeno je pobijediti sukob toga dana. Naime, još u noći navalio je on sa svojim vojnicima na ključni položaj u mjestu Sacile koje su Francuzi uporno branili i s golom sabljom u ruci dospio je do mosta preko rijeke Livenze, preko kojega se nepri-

skih postrojbi prilikom čega je i bio ranjen. Za odvažnost u bitci kod Sacile Čiviću je sa zapovijedi od 24. listopada 1809. dodijeljen Viteški križ Reda Marije Terezije, a godine 1812. po statutu i barunat.

Nakon mira u Schönbrunnu Ogulinska krajiška pukovnija je pripala Francuzima, a Čivić se vjerojatno oporavljao od ranjavanja. Uoči novog rata 27. travnja 1813. imenovan je general bojnikom i dobio je zapovjedništvo brigade u korpusu podmaršala Radivojevića u srednjoj Austriji koji je namjeravao s tri kolone napasti neprijateljsku diviziju Palombini. Čivić se uputio s jednom bojnom Slunjana, tri satnije Ogulinaca i jednim vodom husara iz Karlovca preko Metlike (Mötltinga) u Ribnicu (Reisnitz/Reif-

nakon četverosatnog boja, umjesto frontalno napadnu neprijatelja s bokova, ali su se Francuzi u međuvremenu, u četiri sata popodne povukli od Unca dalje prema Postojni (Adelsberg). No, tom su prilikom naletjeli na austrijsku pret hodnicu koja je zarobila dio francuskih vojnika. Zbog ustrajnosti koju su pokazale na teškim putovima progoneći Francuze austrijski su odjeli stekli priznanje zapovjednika, a među njima posebno Slunjska bojna koja je zbog vjernosti i ustrajnosti, te odlučnog i junačkog ponašanja stekla i carsko priznanje. Tijekom opsade Palmanove odbio je Čivić 28. listopada ispad na položaje kod Piranoa koji su Francuzi poduzeli s 2000 vojnika i četiri topa. Nakon krvavog boja

■ U svojoj dugotrajnoj vojničkoj karijeri Ignac Čivić služio je pod zapovjedništvom i u suradnji s mnogim povijesno važnim austrijskim časnicima. Između ostalih suborci su mu bili i general Wurmser, maršal Loudon, podmaršal Gyulay i podmaršal von Hiller (na slikama slijeva na desno)

jatelj morao povući pa mu prepriječio put. Pobjedom u toj bitci zarobljeno je više stotina Francuza, a u austrijske ruke su pala tri topa, jedna haubica, jedna kola s barutom, te jedan francuski orao - bojna zastava. Francuzi su se dalje povlačili u neredu pa je zarobljeno još nekoliko tisuća Francuza. S istom slavom Čivić se hrabrim vođenjem i prisebnošću duha iskazao u okršajima kod Monte Bella, Villanuova (San Bonifacia) 27. travnja i San Daniela 11. svibnja 1809. godine. Osobito se istaknuo kod San Daniela gdje je svojim zalaganjem omogućio povlačenje dijelu austrij-

nitz). Zajedno s pukovnikom Ignacom Gyulayem, zapovjednikom prve kolone, odlučio je napasti neprijatelja kod Oblaka. Ipak, Francuzi su primijetili njihovo približavanje i povukli su se na povoljnije položaje kod Cerknice (Zirknitz). Austrijske kolone skupile su se kod Radleka i 27. travnja navalile odlučno na neprijatelja i prisilile ga da se ponovno povuče prema Uncu (Maunitzu). Ondje su Francuzi uz pomoć pričuva ponovno okupili razbijene postrojbe i zauzeli nove položaje. Posebno dobar položaj i premoć neprijatelja prisilila je Čivića i grofa Starhemberga da

odbacio je neprijatelja pod zidine i topove grada. Potom je zauzeo manje utvrde sve do mora od ušća Soče pa sve do ušća Piave. Samo je utvrda Grado pružala nešto dulji otpor.

Nakon rata Čivić je dobio zapovjedništvo brigade na Banskoj krajini, a dvije godine nakon završetka rata 1815. u istoj je funkciji postavljen u Transilvaniji, a djelomice je služio u Banatu i Galiciji. Nakon više od 52 godine službe umirovljen je 1822. godine. Umro je u rodnim Vinkovcima 30. studenoga 1823., a pokopan je na tamošnjem katoličkom groblju. ■

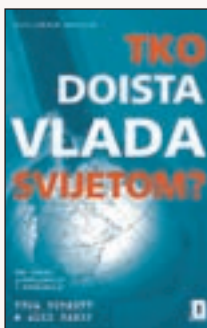
**Thom Burnett, Alex Games: *Tko doista vlada svijetom?*
- Rat između globalizacije i demokracije, Naklada Ljevak, Zagreb, 2006.**

Naklada Ljevak pokrenula je Biblioteku Zavjera, koja odgovara na neodgovorena pitanja i razotkriva pozadini važnih svjetskih događaja i organizacija koje ih potiču i usmjeravaju u svoju korist. Četvrti naslov ove biblioteke približava nam zavjere u njihovim svakodnevnim manifestacijama.

Kada se na zajedničkoj zadaći nađu jedan od vodećih britanskih stručnjaka za sigurnost i vojna pitanja, koji je devedesetih godina 20. stoljeća bio pripadnik britanskih specijalnih snaga (pseudonim mu je Thom Burnett), i Alex Games, pisac i novinar koji redovito piše za Financial Times, može nastati samo knjiga koja rasrinkava veće ili manje svjetske zavjere. Zapravo, u svojoj knjizi Tom Burnett i Alex Games istražuju odnos između globalizacije i demokracije te propituju tko ima posljednju riječ u sve ogorčenijoj i krvavijoj bitki za premoć.

Između ostaloga, istražili su ulogu stranih korporacija i zakonodavstvo raznih zemalja o zapošljavanju, kao i ulogu što su je odigrale obavještajne i policijske birokracije pri pojavi Al-Qaide, koju su, tvrde, iznjedrili mudžahedini uz potporu CIA-e. Istraženi su i preispitani utjecaj medija i moć države da potisne građanska prava te prava vrijednost novca.

Zaključci do kojih su došli možda će neke ljude šokirati, kažu autori, posebice one koji bezrezervno vjeruju u demokraciju, no na sve će ostaviti snažan dojam.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Beowulf

- američki pseudocrtić (114 min.)
- redatelj: Robert Zemeckis
- distributer: Blitz film & video
- gl. glumci: Ray Vinstone (Beowulf), Angelina Jolie (Grendelova majka), Anthony Hopkins (Hrothar)

Proslavljeni ratnik Beowulf dolazi pobijediti čudovište Grendela, koje terorizira kraljevstvo ostarjelog Hrothara. Kada Beowulf nadvlada Grendela, nađe se suočen s još većim izazovom - majkom njegova neprijatelja. Ona se Beowulfu ne prikaže kao čudovište nego, ni manje ni više, kao gola Angelina Jolie...

Iako se u Hrvatskoj, za razliku od mnogih dvorana diljem svijeta, nažalost, ne prikazuje u 3D tehnici, na velika platna je stigao najveći engleski srednjovjekovni ep, *Beowulf*. Za potrebe filmske priče nešto promijenjene fabule, uspio je dočarati atmosferu mračnog i bajkovitog srednjeg vijeka, kada su svijetom još hodala raznorazna čudovišta. Posebno je dojmljiv najmračniji dio filma vezan uz Grendela. Neobično podsjećajući na Goluma Deaglea iz *Gospodara prstenova*, Grendel je produkt naopakih okolnosti. Njegovo podrijetlo, sudbina, smrt i majčino oplakivanje čine mi se zanimljivijima od same Beowulfove storijske.

Riječ je čudnom hibridu snimanja stvarnih glumaca i digitalne animacije. To je zapravo primjenjivanje vrhunske tehnologije na koži glumaca. Na snimanju oni su odjeveni u rastezljiva odijela prekrivena senzorima (npr. na licu može biti čak 150 senzora) pa se pred plavim platnom kamerama snima svaki njihov i najmanji pokret. Istodobno se sve prenosi izravno u računalo, gdje se tako dobiveni kosturi glumaca poslije presvlače kompjutorski generiranom kožom, odjećom i slično. Zbog toga je vrlo zanimljivo igrati se s otkrivanjem poznatih glumaca ispod srednjovjekovnih kostima i šminke te supermoderne animacije. Natuknut ću vam samo da se, osim navedenih zvijezda, u filmu pojavljuju John Malkovich i Robin Wright Penn. Ako imate više od 12 godina, volite bajke i spremni ste na ovakve, ponekad vrlo iritantne, digitalne intervencije u stvarne ljude - samo naprijed, *Beowulf* je tek stigao.

Leon RIZMAUL

Zar to Njemu treba?

Tko god je pristupio sakramentu krštenja u Katoličkoj crkvi, upućen je, vjerujem, u osnovne razloge zašto nam je ono potrebno. Radi prisjećanja, za one koji su možda zaboravili, ponavljam: oni naši "nesretni" praroditelji Adam i Eva nisu znali uživati u sreći i blagostanju, nije im bio dovoljan rajski vrt, pa su u svojoj oholosti potražili "kruha nad pogačom" te time iskazali neposlušnost Stvoritelju. Posljedica takvog njihova ponašanja jest izvorni grijeh, u kojem se svi mi, zbog njih, rađamo. Taj grijeh briše se u sakramentu krštenja i tim sakramentom postajemo ponovno djeca Božja, "sinovi u Sinu".

Između "rođenih od žene" jedina koja je izuzeta od toga grijeha jest Blažena Djevica Marija. Njezino bezgrešno začecje omogućilo je svijetu dolazak Spasitelja. Jedino njima dvoje nije bilo potrebno krštenje jer Isus je Bog i grešnost je nešto što mu ne pripada, a Marija je, budući da je izabrana da postane Majkom Božjom, bez grijeha začeta. Svi mi ostali, ako želimo da nam se vrati dostojanstvo pale naravi, trebamo u sakramentu krštenja moliti da nas Bog u svome Sinu "oslobodi ljage istočnoga grijeha, učini hramom svoga veličanstva te da se u nama nastani Duh Sveti".

Zbog čega je onda Isus stao u red onih koji su na rijeci Jordanu čekali da bi primili krštenje koje im je dijelio Ivan Krstitelj? Ako to Njemu ne treba, zašto sebe i Ivana stavlja u neugodnu situaciju?

Bogojavljenje ili očitovanje Boga u ljudskom obliku išlo je postupno. Nauk o Utjelovljenoj Riječi nije bio svima poznat. Riječ koja Tijelom postaje i nastanjuje se među nama nije odmah od svih bila shvaćena. Isusovo krštenje i "glas Očev s neba" pomogao je, barem Ivanu, a vjerujem i drugima, da shvate da "pohodi Bog narod svoj". Glas s neba: "Ovo je Sin moj ljubljeni! U njemu mi sva milina", dovoljan je dokaz svim prisutnima da je Mesija došao, da je sluga Božji tu među njima, da nemaju više što čekati, da su se starozavjetna proroštva ispunila.

Isusov čin svrstavanja među grešnike, jer nam je u svemu jednak osim u grijehu, nije dakle potreban Njemu nego nama. Otkriven nam je odozgo njegov identitet. I budući da sada znamo tko je, u njegovo ime pristupamo krštenju za oproštenje grijeha. To nam uistinu treba. Zbog toga, ako se već nismo svrstali u red onih koji traže krštenje, učinimo to, a ako smo već primili ovaj sakrament, onda živimo sukladno svetosti primljene milosti, budući da smo "postali djeca Božja" i da smo primili novo - kršćansko - dostojanstvo.

Žarko RELOTA

12. siječnja 1970.

Propast Bijafre

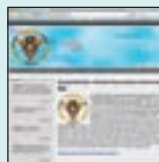
Po krvavom građanskom ratu i prizorima gladi, od kojih su u prvom redu stradala djeca, mnogi pamte kratkotrajnu i međunarodno nepriznatu afričku zemlju **Bijafre**. Dana 12. siječnja 1970. slomljen je posljednji otpor te umjetno stvorene države u krilu velike afričke zemlje **Nigerije**. Tri godine prije, vojni guverner te nigerijske pokrajine, pukovnik **Ojukwu**, odbio je podjelu na tri federalne države, kako je to tražila savezna vlada u **Lagosu**, i proglasio neovisnost nove države Bijafre. Uskoro je u Nigeriji, koja se nije htjela složiti s odcjepljenjem, izbio građanski rat velikih razmjera. No, uzroci sukoba bili su još mnogo dublji. Sezali su u dane britanske kolonijalne vladavine. Najteže naslijeđe kolonijalista bili su: plemenska podijeljenost, razlike u razvijenosti pojedinih pokrajina i, prije svega, golemo siromaštvo najvećeg broja stanovništva. Takvim prilikama, kako se saznalo

otvaranjem tajnih arhiva, željeli su se okoristiti svjetski monopolistički krugovi koji u nafti vide glavni izvor moći. Poznato je da je Nigerija jedan od najvećih proizvođača nafte, a upravo na tlu Bijafre nalaze se najveće zalihe. Odcjepljenje Bijafre odmah je osudila **Organizacija afričkog jedinstva**. Novu državu priznalo je samo pet afričkih zemalja, a najbolji pokazatelj stvarnog stanja i odnosa snaga bilo je to što su se u ratnu igru, na strani Ojukwua, uključili i mnogi plaćenici, skupljeni sa svih strana. U ratu, koji se vodio gotovo dvije i pol godine, najviše je stradalo nedužno civilno stanovništvo. Međunarodna pomoć gladnima, iako je u njoj sudjelovao cijeli svijet, nije stizala u dovoljnim količinama, a broj umrlih nikada se sa sigurnošću nije utvrdio. Poslije poraza Bijafre, u siječnju 1970., pobjednici nisu izveli osvetnički pir - bilo je dovoljno što je rat odnio nekoliko milijuna žrtava!

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.ubvvpdr.hr

Premda je tek nedavno osnovana, **Udruženje branitelja i veterana Vojne policije iz Domovinskog rata** vrlo je savjesno započela s radom, ponajprije prikupljajući članstvo, a onda i pokrećući unutarnji ustroj. Web site je, u tom smislu, korak dalje nego što bi se moglo i pretpostaviti, jer se internet siteovi u sličnim udrugama najčešće postavljaju i rade kao posljednja etapa organizacije. Veterani i branitelji iz Vojne policije ne samo da su shvatili sve prednosti interneta nego su na svoju, tek izrađenu web stranicu stavili i upitnik za primanje u članstvo, što doista olakšava prikupljanje članova. Kako zasad nema čestih updatea, možemo pretpostaviti da će vlasnici i urednici stranica ubuduće dosta pozornosti pridati testovima i obavijestima. Njih, nažalost, zasad nema u većem broju. Istodobno, pohvalno je što je već postavljena fotogalerija (nažalost, bez mogućnosti **downloadanja** slika) i galerija oznaka **Vojne policije**. Obje galerije su hvalevrijedne i vrlo dobro osmišljene, no urednici bi ipak trebali pripaziti na to da amblemi pri povećavanju i skidanju na hard disk ne budu baš tako teški. Standard bi trebao biti maksimalnih 80 kb. Ipak, unatoč tom manjem nedostatku, koji će se sigurno s vremenom ispravljati, a rezultat je neiskustva, svakako treba pohvaliti www.ubvvpdr.hr. Taj site je pokazatelj kako se u kratkom roku može napraviti kvalitetna i svrsishodna internet stranica.

Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Jedan od ovih arhipelaga u Oceaniji ne postoji:

- A Melanezija
- B Mikronezija
- C Koronezija

2. Istraživač James Cook nastradao je na:

- A Fidžiju
- B Novom Zelandu
- C Havajima

3. Potkraj života na Tahitiju je često stvarao slikar:

- A Henri de Toulouse-Lautrec
- B Eduard Degas
- C Paul Gauguin

4. Novozelandski domoroci zovu se:

- A Mauri
- B Maori
- C Aboridžini

5. Seriju nuklearnih pokusa u Polineziji izvodila je:

- A Velika Britanija
- B SAD
- C Francuska

Pisatelje: 10.2003-2005

SUREFIRE.

SVJETLOST VRAHUNSKE TEHNOLOGIJE

 KROKO INTERNATIONAL

Kancelak 20 | 10000 Zagreb
info@kroko.hr www.kroko.hr